

Huszita kehely

Az Evangélikus Országos Múzeum régi és leendő állandó kiállításának egyik legszebb darabja a csöngei gyűlekezet letétje, a 16. század elején készült, úgynevezett *huszita kehely*. A nagyobb arasznyi, aranyozott ezüstkely közeli rokona más gyűjtemények gótikus darabjainak. A levelekkel díszített, széles hatkaréjos talpú, harmonikus arányú tárgyat felirat és vésett ábrázolások teszik különlegessé.

A kehely gyümölcsei, virágai nem a díszítőkedv véletlen művei, ez bizonyos. A lilium a tisztaság – Mária szüzessége – virága, a rózsza pedig Krisztus szeretetére mutat. A tulipán – a hó alatt pihenő hagymából feltörő virágjával – a feltámadásra utal. A gránátalma gazdag szimbólum: a zsidó hagyományban a megújulás gyümölcse. Piros ragyogásában az egyházatyák Krisztus szenvedését, vérért látták, sőt a templom által összefogott lelkek, az egyház jelképévé is lett.

A helyi és a családi hagyomány szerint az *Ostffy* család egyik tagja hozta a fehérhegyi csatából, és ajánlódta a csöngei gyülekezetnek. A huszita jelzőt a hagyomány ragasztotta rá, vélhetően származása és szláv nyelvű felirata miatt. ■ ZSZ

Hatszáz éve világít Husz János máglyája

► „*Za pravdu!*” („Az igazságért!”) – ez a cseh nyelvű felirat olvasható hétfő óta a prágai Betlehem-kápolna bejárata melletti falon. A huszita mozgalom jelszava *Husz János* (1369–1415) cseh prédikátor, egyetemi tanár és nagy hatású vallásreformer máglyahalálának hatszázadik évfordulója alkalmából került fel hivatalosan a kápolna falára. A Betlehem-kápolna új harangot is kapott, amelyet az installáció leleplezése után szóltattak meg. Husz János kivégzésének napja, július 6. Csehországban állami ünnep.

A hatszázadik évforduló alkalmából múlt vasárnap és hétfőn nagyszabású emlékünnepeket tartottak Prágában, melyekre közel száz külföldi egyházvezető is meghívást kapott. A Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökét *Horváth-Bolla Zsuzsanna* érte el telefonon.

„A vendéglátó egyházak – az evangélikus–református kötődésű Cseh Testvérek Egyháza és a Huszita Egyház – igazán kitettek magukért a programok összeállításában és megszervezésében – mondta érdeklődésünkre *Gáncs Péter*. – Érdekes volt tapasztalni, hogy bár a cseh társadalom rendkívül szekularizált – hiszen a lakosságnak csak mintegy tizennégy százaléka vallja magát egyházhoz kötődőnek –, a Husz Jánosra való emlékezés mégis összehozta a cseheket, és együtt tudtak ünnepelni az egyházakkal még azok is, akik egyébként nem vallják magukat hívőnek. Kiemelkedő volt a megnyitó istentiszteleten egy ókatolikus püspök és egy evangélikus lelkész–nő dialógusprédikációja, valamint az is,

hogy a főtéren felolvasták *Ferenc* pápa levelét, amelyben a kiengesztelődésről írt, és Husz egyházmegújító szándékát méltatta. A főváros belsejében zajló események rengeteg embert vonzottak, a cseheken kívül sok turista is részt vett rajtuk. Egyfajta városmisszió volt az ünnep.”

Az események július 5-én a Jákob-templomban tartott nyitó istentisztelettel, a Megváltó-templomban a reformációról szóló kiállítással, valamint a

Husz-fesztivált megnyitó térkoncerttel kezdődtek. Július 6-án a reformációról szóló pódiumbeszélések egyikén részt vett *Margot Kájsmann*, a reformáció jubileum nagykövete asszonya is.

A Betlehem-kápolna bejárata melletti falon olvasható jelszó a fények és árnyak játékán alapul. Hasonló feliratot helyeztek el a németországi Konstanzban is, ahol Husz Jánost a zsinat máglyára küldte. Az installáció néhány falra erősített fémlapból áll. A fémlapokba vésett lyukakon keresztül a feliratot a napsugár írja ki a kápolna falára, az tehát időjárásfüggő lesz.

„Az installációt rendkívül szimbolikusnak tartom – mondta *Gáncs Péter* püspök. – Számomra azt is jelképezi, hogy az igazság fénye felülről jön, és ha átengedjük magunkon, mi is kirajzolhatjuk az igazságot.”

Forrás: Evangelikus.hu

► *További írások a 3. és a 13. oldalon*

A cseh köztvé háromrészes, látványos filmet készített a 600. évfordulóra

„Tudjuk, hogy az előttünk levő harcokban is lesznek sikereink, és lesznek kudaraink is. Az előbbiekért magunknak hízunk, az utóbbiakért már Istenre hárítjuk a felelősséget. Mert ez a bűnös ember romlásának a lényege: az énje ül az Isten trónusán, és az Isten is csak arra való neki, hogy az énjét szolgálja ki.”

Isten harca – ember harca ► 11. oldal

Személyes szövetségkötés Istennel ► 2. oldal
Szeretetmű a nyomortelepen ► 4. oldal
Három nap gyűjteményen kívül ► 6. oldal
Létezik-e keresztény divat? ► 7. oldal
A Luther Otthon melléklete ► 8–9. oldal
„A rendszer aztán észbe kapott” ► 10. oldal

Mene, tekel...

■ WALKÓ ÁDÁM

Nézem a férfi szemét, cipőjét, kezét. Szemei véresek, lomhán tekintenek körbe, látszik, hogy két napja, amióta a fogdában van, le sem hunyta őket. Cipője félretaposott, nyelve kilóg, a fűzöt ki tudja, hol vesztette el. Keze összekulcsolva, csuklóján bilincs, azon bőrszíj, a kísérő nyomozó tartja, mint egy pórázt.

Pedig milyen egyszerűnek tűnt a fuvar. Határtól határig, végig autópálya Hegyeshalomig, annyi pénzért, amennyit kamionsofőrként egy hónap alatt keres meg. A kockázat ugyan nagy, de a férfi nem mérlegelt sokat, amikor a szír és iraki menekültek megtették az ajánlatot. Háromszáz euróért viszont nemcsak a szerb–magyar határt lépte át, hanem a törvényességét is. Embecsempészet vádjával most ő méretetik meg a budapesti bíróság előtt.

Eszembe jut *Cseh Tamás* és *Beleményi Géza* dala: „Mene-menekültek mene-mene-külnek, mene-mene-tekel-ufarszin.” A *Nyugati pályaudvar* című albumon található, a kilencvenes évek elején íródott – akkoriban még a vasút volt a menekültek fő közlekedési eszköze, sokkal kevesebb volt a kamion és a személygépkocsi.

A szerb férfi nem a polgárháború és az Iszlám Állam elől menekült, saját nyomorúsága és kilátástalansága üzte. De ő most bizonyosan könnyűnek találta, egytől öt évig terjedhet az ítélet.

„Nem ő az egyetlen, rengeteg ilyen esetünk lesz még” – mondja a magyar nyomozó, arra utalva, hogy a könnyű és gyors pénzszerzés számtalan sofőrt fog fuvarra bírni. „Rakományból” van bőven, naponta érkeznek a csoportok a szerb–magyar határhoz.

Nem csak szerbeket csábít a lehetőség: olvasom, hogy a szegedi fiatalok is kiveszik részüket az üzletből. Ismerik a környéket, tudják jól, hol vannak a kitaposott ösvények, hol a legzöldebb a határ. A város szélén lakók „sétáltatóknak” nevezik őket. A létszámtól, kockázattól függően száz-százötven eurót is elkérnek egy harminc-hatvan perces sétáért. „A határ magyar oldalára érve megmutatják a menekülteknek az embercsempészek autóit, majd visszasátálnak a szerb oldalra, ahol az autójukba ülve, legálisan jönnek vissza Magyarországra” – írja az *Index* cikke.

Szegeden azonban nem csak a pénzforrást látják a menekültekben. A zöldhatáron elfogott menekülteket határsértőket a bevándorlási hivatal a nagyállomásra szállítja, hogy továbbküldje őket a befogadóállomásokra: Debrecenbe, Vámosszabadiba vagy Bicskére. A hajléktalanszálláson kialakított raktárba folyamatosan érkeznek az adományok: ásványvíz, tej, pelenka, élelmiszer, ruha, cipő...

A továbbutazó menekülteket rengeteg helyi civil, köztük a Szegedi Tudományegyetem számos oktatója, dolgozója segíti a vasúti pályaudvaron és környékén. Létfontosságú információval is ellátják őket: mikor indulnak a vonatok, és hogy nem kell taxit fizetni, mert a papírjaikkal a befogadóállomásig ingyen utazhatnak. A menekültek itt feltölthetik a telefonjaikat, az önkormányzat által biztosított wifi-csatolattal pedig az interneten haza is telefonálhatnak. Pénzadományt nem fogadnak el az aktivisták.

Emberré próbáló és bíráló körülmények ezek. Boldogok azok, akik nem nyereszkeskedni akarnak felebarátaikon, hanem segíteni rajtuk. Nem mindenki látta el könnyűnek.

A Magyarországi Evangélikus Egyház egymillió forintos adományából egy hónapon át száz gyermeket látnak el a nagyfai táborban

Az Ökumenikus Segélyszervezet (MÖSZ) a Magyarországi Evangélikus Egyház támogatásával július 1-jén egymillió forint értékű segélyárut adott át a nagyfai ideiglenes befogadóközpontban. A bébiételt, pelenkát, gyermekruhát és gyermekápolási cikkeket tartalmazó adomány kifejezetten a táborban tartózkodó gyermekeknek nyújt támogatást, arra az időszakra, amíg a hatóságok kivizsgálják családjuk ügyét.

A segélyáru átadásában részt vett *Lévai Anikó*, az Ökumenikus Segélyszervezet jószolgálati nagykövete, *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök és *Lehel László* evangélikus lelkész, az Ökumenikus Segélyszervezet elnök-igazgatója. A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal részéről *Végh Zsuzsanna* főigazgató és munkatársai voltak jelen az eseményen.

Lehel László elmondta, hogy az evangélikus felajánlásnak köszönhető egyszeri, célzott segélyakcióról van szó, amely a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatallal korábban egyeztetettek szerint történt meg. Az elnök-igazgató az adományok átadásakor más karitatív szervezeteket is arra biztatott, hogy ha van lehetőségük, ilyen módon segítsenek a rászorulókon.

Lévai Anikó jószolgálati nagykövete hangsúlyozta: fontos a karitatív szervezetek szerepvállalása. Elmondta, kiemelt fontosságú az eljárás alatt álló családok kisgyermekének megsegítése, hiszen ők a leginkább sérülékenyek és kiszolgáltatottak. A jószolgálati nagykövete a feladatok pontos elosztását emelte ki, a karitatív szervezet feladata ebben az esetben az, hogy konkrét segítséget nyújtson a migránsok számára. Az embereket pedig arra biztatta, hogy aki segíteni szeretne, az szervezett formában tegye, az évtizedes hazai és nemzetközi tapasztalatokkal bíró segélyszervezetek, mint például az Ökumenikus Segélyszervezet közreműködésével.

Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök közös magyar ügyként jellemezte a migrációs kérdés megoldását, amelyben az egyházaknak is felelősséggel meg kell jelenniük. Plakát- és nyilatkozatháború helyett a szolidaritásra és a konkrét cselekedetekre hívta fel a figyelmet, ezért is támogatja az evangélikus egyház az Ökumenikus Segélyszervezet segélyakcióját.

Végh Zsuzsanna főigazgató köszönetet mondott az adományért, és kifejezte készségét a további együttműködésre. ► *MÖSZ-közlemény*

► *Összeállításunk a menekültkérdésről az 5. oldalon*

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Mennyei Atyánk, köszönjük neked, hogy amiként vigyáztál ránk az elmúlt héten, ugyanúgy figyelsz mindarra, amire most szükségünk van. Kérünk, hallgasd meg imádságunkat.

[Lektor:] Hálát adunk, Istenünk, a teremtet világért, a még ki nem pusztult állatokért, az éltető esőért, a szép környezetért. Kérünk, te őrizd meg a természet tisztaságát, te adj jó termést a gazdáknak. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Istenünk, te jónak teremtetted világunkat, és az emberre bízta, hogy öröködjön felette. Megvalljuk, hogy nem tudtuk betölteni hivatásunkat, és egyre inkább úgy érezzük, valami eltörött. Nálad keressük a kiutat. Tőled kérjük a megoldást, mert a szenvedés láttán mi is szenvedünk. Légy a szenvedőkkel, a gyógyítható és a gyógyíthatatlan betegekkel. Mutass kiutat a szenvedélybetegségekből. Karold fel az elnyomottakat, a menekülteket. Bátorítsd azokat, akik már lemondtak az életről. Istenünk, oly sok még a szenvedő és a szenvedés, de hisszük, hogy szereteted átalakíthatja ezt a világot. Könyörülj rajtunk Jézus Krisztusért...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Urunk, Istenünk, kérünk, adj nekünk olyan egyházi közösséget, amely segít és támogat minket, mint egy nagy család, és mindig segít a helyes út megtalálásában. Segíts nekünk, hogy mindezt átélhessük, és hasznos tagjai legyünk gyülekezetünknek. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Urunk, könyörgünk fiataljainkért. Adj nekik tartalmas, pihentető nyári szünetet. Kísérd őket épségben haza táborokból, kirándulásról. Kérünk családunkért, add, hogy sokáig lehessünk együtt boldogok. Külön is kérünk, hogy segítsd a házaspárokat abban, hogy mindhalálig összetartsanak. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Urunk, hálát adunk minden ajándékodért, amellyel elhalmozol nap mint nap, és ezért dicsérünk és áldunk téged örökkön-örökké.

[Gyülekezet:] *Ámen.*

SEMPER REFORMANDA

„Kegyelem és békesség Krisztusban! Tekintetes és tiszteltre méltó, kedves Uram és Komám, mint nemrég kértem, úgy kérem megint Krisztusért, a mi Urunkért, hogy Nagyságod alázkodjék meg Isten dicsőségére, és az én kisfiamnak, akit ma éjjel Isten kedves *Käthem*-nek ajándékozott, legyen támasza és segítsége, hogy az Ó-Ádám-alakjából Krisztusban újjászülessen a kereszttség szentsége által, és a szent kereszténység tagja lehessen, hátha az Úristen új ellenséget fog belőle támasztani a pápa és a török számára. A vespera idején gondoltam megkeresztelni, hogy ne maradjon soká pogány, és annál biztosabb lehessen a dologban. Vegye Nagyságod a fáradságot erre, és segítsen meghozni ezt az áldozatot Isten dicsőségére. Ha tudom, készséggel és szívesen viszonzom. Ezzel az övével együtt Istennek ajánlom, ámen! Éjjel egykor, Szent Pál napja utáni szerdán, 1533-ban.”

► Luther levele Hans Lösernek *(Csepregi Zoltán fordítása)*

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 6. VASÁRNAP – ÉZS 43,1–7

Személyes szövetségkötés Istennel

Egyedül. „Anya, én nagyon félek, hogy milyen lesz az az úszás. Mit fogunk ott csinálni? És te nem leszel ott? Vagy ott leszel? Az elején? A végén is? És kedves lesz az úszós néni? Az óvó néni is jön? És be kell tenni a fejemet a vízbe? Ki segít felvenni az úszósapkát? De én akkor is nagyon félek. Anya, te nem szoktál félni? Mert én szoktam nagyon.”

„De igen, szoktam félni. Nagyon gyakran előfordul, hogy félek. El sem hinnéd, kislányom.”

Tagadhatatlanul jelen van mindannyiunk életében a félelem. Kinek ritkábban, kinek gyakrabban dörömböl a szívében ez az érzés, de az egészen biztos, hogy ismerjük a félelem szorítását. Igen, mert olyan szívébe markoló tud lenni, hirtelen tud meglepni és elhatalmasodni feletünk.

Nem tudom, ki hogy van vele, de én leginkább akkor félek, vagy akkor lesz úrrá rajtam ez az érzés, amikor egyedül vagyok. Amikor lelkiileg egyedül maradok. Lehet, hogy körülvésnek emberek, és egyáltalán nem vagyok egymagam, de egyedül maradok valamilyen véleményemmel, problémámmal, aggodalmammal, a szerettem körében nem talál megértésre vagy elfogadásra egy ötletem, javaslatom. A számomra fontos emberek nem értenek egyet velem, lenézik vagy lelkicsinylak a problémámat, úgy érzem, nem hallgatnak meg, vagy nem figyelnek rám. Lelkiileg egyedül maradok.

Van egy tapasztalható, kézzelfogható formája is az egyedüllétnek, amikor valakinek nincs társa, nincs egy igazán jó barátja, vagy olyan életszakaszba került, amikor rosszul éli meg, hogy sokat van egyedül, és

ez küzdelmet jelent számára. Talán mindannyiunknak volt már ilyen időszak az életében, ismerjük az egyedüllét nehéz terhet.

Valahogy ilyen helyzetekhez kapcsolódik a félelem érzése. A lelki vagy társtalan egyedülléthez. A kislányom attól félt, hogy hiába lesz ott sok ismerős kisgyermek, hiába lesz ott az óvó néni, nélkülem mégis egyedül lesz, egyedül egy új, ismeretlen, félelmetes helyzetben.

Idegen földön. Isten kiválasztott népe nagyon egyedül érezte magát a fogságban, idegen földön, idegen nép között. Elveszetteknek, elhagyottnak érezte magát szinte minden ember, hiába volt ott a családja vagy sok ismerős sorstársa. Elveszett a biztonság, a megszokott rend, mindaz, ami keretet és formát adott az addigi mindennapoknak, és most üresnek, céltalannak, értelmetlennek, sőt félelmetesnek tűnt minden. Az érzés ugyan tompult, de nem múlt el évek, évtizedek múltán sem.

Amit féltve őriztek, ami minden közt a legbiztosabb volt, az erő forrása, a reménység alapja, az nem volt más, mint az élő Istenbe vetett hitük. E nélkül bizonyosan legyőzte, legyűrte volna őket a félelem érzése, amely a hitben való megmaradás ellenére szüntelenül ott lebegett felettük. A próféta dinamikus erővel és ugyanakkor szelíd szeretettel teli szavai csodálatos hatással lehettek ezekre az emberekre. A megpróbált, félelemmel küzdő, de Istenre figyelő, Istenben reménykedő sereg.

Menni kellett. Eszembe jut nagyszüleim kálváriája, akiket a második világháború után sok-sok társukkal

együtt telepítettek ki Felvidékről, a Szlovákiához csatolt magyar földről, addigi hazájukból idegen földre. Egyik napról a másikra menni kellett, otthagyni hazát, házat, rokont, barátot, templomot, gyülekezetet. Sok ezer, sok tízezer embert kényszerítettek új hazába, és noha ők akkor még reménykedtek, többé nem volt számukra visszaút. A nagyszüleim hitben nevelkedett, istenfélő emberek voltak, amikor ez a tragédia bekövetkezett az életükben, ifjúságuk delén. Olyan jó volt később hallani tőlük ezt a történetet, amely a sírig fájt, de hogy a nehézségek és fájdalom közepette mégis megmaradtak Isten útján. Az Isten ígéretébe, erőt adó szavaiba, megtartó szeretetébe kapaszkodtak, és egy életen át hűséges, imádkozó, hitükről bizonyosságot tevő emberek maradtak.

Szoros szövetségben. Mert hogyan, ha nem szilárd alapokon állva? Hogyan maradt talpon idegenben a fogságba került izráéli nép, hogyan maradt hívó, bizonyágtevő lélek sok hazájából kényszerrel idegen földre kitelepített ember? Az Isten vigasztaló jelenlétéről, szeretetéről hangzó ígérek azok számára jelentenek igaz reménységet, igaz erőforrást és a bajban is megmaradást, akik Isten-nel szoros szövetségben járnak! Akik nem azt várják és nem azt remélik, hogy Isten sosem hagyja, hogy baj érje őket, vagy azt, hogy minden úgy alakul az életükben, ahogy számukra kényelmes, hanem az marad meg, aki kösziklára építi házát.

Nagyon jól tudjuk, hívó emberként éljük és tapasztaljuk, hogy semmivel nem könnyebb és problémáktól mentesebb az életünk, de azt is tudjuk,

felkelt a földről, és kinyitotta szemét, de egyáltalán nem látott. Ezért kézen fogva vezették be Damaszkuszba, és ott három napig nem látott, nem evett, és nem ivott.” (ApCsel 9,7–9)

Paulus áriája, amely a balladai tömörségű történet valószerű lélektani részleteit bontja ki, az oratórium legmegrendítőbb tétele: Dávid király fohását fogalmazza újra (Zsolt 51). Mendelssohn az oratórium- és operaáriák szokásos ABA formájában komponál: most bepillantunk a zenei megvalósítás részleteibe.

Az A rész szövege: *„Könyörülj rajtam kegyelmeddel, Istenem, töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! / Ne vess el orcád elől, szent lelkedet ne vedd el tőlem! / A töredelmes és megtört szívet nem vedet meg, Istenem!”* (Zsolt 51,13.19) Az önmagában is visszatérő szerkezetű főrésztonalitása h-moll: a fájdalom, a szenvedés, a foházkodás hangneme (mint *J. S. Bach h-moll miséjének* első Kyrieje vagy a *János-passió Es ist vollbracht* áriája). A basszus dallamára a fagott és a brácsák motívumai reflektálnak.

A B rész különböző zenei megoldásai a szövegből következnek. Recitativoszerűen indul: *„Hogy taníthassam utaidra a hűtlenedet, és a vétkesek megtérjenek hozzád.”* (Zsolt 51,15) A „megtérjenek” szónál rézfúvósok dúsitotta korálszerű dallammal jutunk az emelkedett D-dúrba: *„Nyisd meg ajkamat, Uram, és dicséretedet hirdeti szám.”* (Zsolt 51,17) A h-mollba mesterien visszatérő A rész rövid sóhajtás és összefoglalás: *„Töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal! Uram, ne vess el!”* (Zsolt 51,13.19)

A VASÁRNAP IGÉJE

hogy mindeközben mégis angyalszárnyon hordoztatunk. Isten elkészíti számunkra a kiutat, a menekülést, a lehetőséget, amelyet meg kell ragadni. El kell fogadni és meg kell látni, hogy Isten útjai nem a mi utaink, sőt ezek sokszor nem egyeznek! El kell fogadni és meg kell látni, hogy Isten nálunk jobban tudja, mire van szükségünk, és olykor kemény próbák elé állít ennek megfelelően.

Elbizakodottságunkban nem hagy meg minket, összetör és megszegyenít.

De azt is mondja: szeretlek. Drágának és becsesnek tartalak. Megmentelek, megszabadítalak. Összegyűjtelek, hordozlak, segíték hordani terhedet. Megváltottalak.

A kiút és a menekülés drága híre, hogy megváltott ember vagyok, a teremő Isten oly becsesnek tartott, hogy a legnagyobb mélységből hozott ki, abból készítette el számomra a kiutat. Megújította életemet, és nem bezárt, hanem kinyitott előttem kapukat. Ha ezt elfogadom, akkor a félelmeimben valóságos erőforrás lehet az ő szava, valóságos életújulás lehet az ő vigasztaló ígérete. Ha szoros és személyes szövetség ez, akkor hiszem, hogy ő a javamat akarja és formálja minden helyzetben, életem minden napján.

■ KECZKÓ SZILVIA

Imádkozunk! Megváltó Istenünk! Te ismered arcunkat, azt is, milyen arc van a látható mögött. Szeretetedre szomjazunk félelmekkel teli mindennapjainkban. Igazi arcunkat látva jöjj, és oszlasd el a rettegés homályát szívünkől a megváltás minden félelmet legyőző erejével! Ámen.

„Töröld el hűtlenségemet nagy irgalmaddal!”

► **Múlt heti írásunkban kezdtük el Mendelssohn Paulus oratóriumának bemutatását; most az első rész második felével folytatjuk a felfedezést. Saul, a későbbi Pált a Damaszkusz felé vezető úton megszólítja az élő Úr: ez a sokkoló találkozás egész egzisztenciáját gyökerestül megváltoztatja.**

Egy egyszerű felvételen *Philippe Herreweghe* vezényli együtteseit; Pál apostolt *Matthias Goerne* személyesíti meg (<https://www.youtube.com/watch?v=LWC1TIZffqk>).

Emlékezzünk az oratórium első jelenetére: itt Saul egy azok közül, akik végignézik István megkövezését. De nem csupán passzív szemlélő: a tanúk a felsőruháikat az ő lába elé teszik le, ő pedig egyetért István kivégzésével.

A meggyőződés, hogy Isten ügyét védi, hajtja Sault akkor is, amikor üldözi és pusztítja a formálódó keresztény közösségeket. Ezt ábrázolja a tenor recitativo, majd a Paulust meg személyesítő bariton tüzes, őszinte felháborodást tükröző áriája.

A szöveggönyv nagy része – hasonlóan az eddigiekhez – az *Apostolok cselekedeteiből* származik. „Saul csapattal ment Damaszkuszba, parancsa és hatalma volt a főpapoktól arra, hogy ha talál olyanokat, akik az Úr útjának hívei, megkötözve vihesse azokat Jeruzsálembe” (9,1–2 nyomán) – folytatja az elbeszélést az alt recitativoja. Az ariosóban a kereszténység hangja szólal meg: „De az Úr nem feledkezik meg az óvéiról, gondol gyermekeire. Boruljatok le előtte, ti büszkék, mert az Úr közel.”

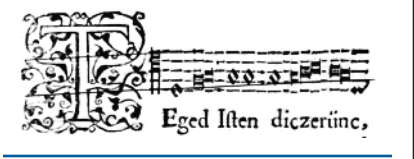
A következő recitativo és nagyszabású kórus összefüggő drámai jelenet.

„Útközben azonban, amikor éppen Damaszkuszhoz közeledett, hirtelen mennyei fény villant fel körülötte, és amint a földre esett, hallotta, hogy egy hang így szólt hozzá: »Saul, Saul, miért üldözöl engem?« *Ő pedig megkérdezte: »Ki vagy, Uram?«* *Az így válaszolt: »Én vagyok Jézus, akit te üldözöl. De kelj fel, menj be a városba, és ott megmondják neked, mit kell tenned.«*” (9,3–6) Jézust a recitativóban érteni női kar személyesíti meg: ezzel érzékelteti *Mendelssohn* a találkozás földöntúliságát. A D-dúr, fényes, trombitás kórústétel az ismert próféciát idézi (amelyet már *G. F. Händel* is megzenésített a *Messias* egyik áriájában): *„Kelj fel, tündökölj, mert eljött világosságod, rád ragyogott az Úr dicsősége. Bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr; dicsősége meglátszik rajtad.”* (Ézs 60,1–2)

Ph. Nicolai koráljának kissé átdolgozott versszaka zárja a jelenetet: „Harsány szó kiált az éjbe: / Föl! Ébredj, Jeruzsálem népe! / Kit vártok, itt van már közel!« / Jön már a Völegény. / Lobogion fáklyafény! / Halleluja! / Milý menyegző, / Üdvöt szerző, / Vár reátok, mihelyt megjő!” (EÉ 493,1)

Tenor recitativo vezet tovább: *„A vele utazó férfiak pedig szótlanul álltak, mert hallották ugyan a hangot, de senkit sem láttak. Saul pedig*

CANTATE

Az őszinte bűnbánat után az újjászületett ember megkapja a feladatot, az Úr Anániást küldi hozzá: *„Meg fogom mutatni neki, mennyit kell szenvednie az én nevéért.”* (ApCsel 9,16) A basszus és kórus szövetségének összefonódása a válasz a történetekre: *„Magasztallak, Uram, Istenem, teljes szívből, és tisztelem nevedet örökké. Hiszen annyira szeretsz engem, hogy a sír mélyéből is kimentettél.”* (Zsolt 86,12–13) „Az Úr letöröl a szemükről minden könyvet.” (Jel 21,4 nyomán)

„Anániás ezt mondta: »Atyámfia, Saul, az Úr küldött engem, az a Jézus, aki megjelent neked az úton, amelyen jöttél, és azért küldött, hogy újra láss, és megtelj Szentlélekkel.«” (ApCsel 9,17) A zene egy szempillantás alatt összefonódott, élettelivé válik: „És egyszerre mintha pikkelyek estek volna le a szeméről, újra látott; azután felkelt, és megkeresztelkedett, és azonnal prédikálni kezdett a zsinagógákban Jézusról, bebizonyítva, hogy Jézus a Krisztus.” (9,18 nyomán)

A „pálfordulás” nagy csodája látán himnikus kórossal zárul az oratórium első része: *„Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Milyen megfoghatatlannak az ő ítéletei, és milyen kiküthetetlennek az ő útjai! Övé a dicsőség mindörökké. Ámen.”* (Róm 11,33.36)

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

Együtt az úton

Lelkészavatás Tabon

► Férje szolgálatba állítása után egy évvel *Arató Eszter Dóra* hatodéves teológushallgató lelkésszé avatására is a tabi gyülekezetben került sor július 4-én, szombaton. Az ünnepi istentiszteleten *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A liturgiában *dr. Varga Gyöngyi*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense, valamint *Arató Lóránd* helyi beosztott lelkész működött közre.

Az eskütétel, az ordináció és a személyes áldások ünnepélyes perceit követően a frissen felavatott lelkész ragyogó arccal osztotta az úrvacsorát a templomot megtöltő híveknek.

Az istentiszteletet szeretetvendégség követte. Itt került sor az ordinációs oklevél átadására, illetve a gratulációkra. Köszöntőt mondott többek között *Mészáros Tamás* egyházkerületi felügyelő, *dr. Hári Tibor*, a Somogy-Zalai Egyházmegye felügyelője, *Varga Gyöngyi* egyetemi docens, *Pongrácz Máté* kaposvári lelkész, valamint *Végh Szabolcs*, a balatonszárszói Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia-központ igazgatója. A tabi református lelkész házaspár, illetve a helyi római katolikus plébános is örömet fejezte ki az ünnep alkalmából.

■ ADÁMI MÁRIA

Megható pillanat volt, amikor prédikációja elején a püspök arra kérte a lelkészjelöltet, forduljon meg, és nézzen körül, hogy láthassa mindazok arcát, akik idáig kísérték. Ezután *Eszter* választott ígéje, Zsolt 25,4–5 alapján *Szemerei János* többek között arról beszélt, hogy a lelkészi szolgál-

lat nem turistaút, nem öncélú utazás. Nagy segítség, hogy van Istentől kapott térképünk, és hogy az úton nem vagyunk egyedül. „Hirdethetjük, hogy van újratervezés – ez a lelkészi szolgálat leggyönyörűbb üzenete. Nagy ajándék, hogy erről beszélhetünk” – mondta.

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Arató Eszter Dóra (leánykori nevén *Cilike Eszter Dóra*) Nagyatádon született. Balatonszárszón nőtt fel, itt végezte általános iskolai tanulmányait is, majd a Deák Téri Evangélikus Gimnázium diákja lett. 2008-ban felvételt nyert az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára. Ösztöndíjjal fél évet a finnországi Joensuu-ban töltött, majd két évre megkapta a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület ösztöndíját. Ezen időszak alatt a kerület számos gyülekezetében végzett szolgálatokat.

Teológushallgatóként többször vállalt feladatokat a nyári időszakban a balatonszárszói evangélikus konferencia-központban is. Ötödéve alatt már hittanórákat tartott a tabi egyházközségben, és segédkezett a gyülekezeti munkában. Hatodéves gyakorlatát Kaposváron végezte *Pongrácz Máté* mentor mellett.

A szárszói konferencia-központban ismerte meg *Arató Lórándot*, 2014 őszén kötöttek házasságot. *Arató Eszter* ordinációját követően férje mellett, a tabi gyülekezetben folytatja szolgálatát beosztott lelkészként.

Két pápai bocsánatkérés távlatai

Készülünk 2017-re, a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára. A Lutheránus Világszövetség (LVSZ) legutóbbi genfi tanácsülésén hivatalosan is bejelentettük, hogy éppen egy évvel a jubileumot megelőzően, vagyis 2016. október 31-én a svédországi Lundban találkozunk a Vatikán és az LVSZ magas rangú képviselői. Ma még nem tudni, hogy pontosan milyen tartalommal sikerül ezt az alkalmat megtölteni, de abban mindenképpen bizhatunk, hogy egyházunk megerősödését és az ökumené ügyét egyaránt szolgálja majd ez a találkozó.

Ezt a reményt azért is merem megfogalmazni, mert a közelmúltban tanúi lehettünk annak, hogy két úgynevezett előreformatori mozgalom megítélését miképpen értékelte át a római katolikus egyház. A valdens és a huszita irányzatról van szó: az előbbi mozgalom *Pietro Valdo* (*Petrus Valdes*), az utóbbi *Jan Hus* nevéhez fűződik. Isten e két áldott embere nélkül nem vagy nem így véggezhetne volna el a hitújítás munkáját *Luther*, *Kálvin* és a többi reformátor. Magyarosan *Vald Péternek* és *Husz Jánosnak* mondjuk e két kiváló személyiséget.

Az elmúlt hetek két kiemelkedő ökumenikus eseménye volt, hogy *Ferenc*, „a meglepetések pápája” a katolikus egyház nevében nyilvánosan bocsánatot kért azért a bánásmóddért, amelyben e két előreformátornak és mozgalmuknak része volt.

A 12. század második felében egy vélhetően zsidó származású lyoni nagykereskedő fia, bizonyos *Pietro Valdo* sajátos megtérésen ment keresztül. Ennek alapvetően két oka volt. Előbb a szeme láttára esett

össze és halt meg legjobb barátja, s ez az esemény súlyosan megrendítette őt. Ezt követően prédikációk hallgatása nyomán azt is megértette, hogy miképpen függ össze a halál az emberi bűnnel. „*A bűn zsoldja a halál*”, hallotta meg Róm 6,23 üzenetét. Azután pedig lelkészétől Jézusnak a gazdag ifjúhoz intézett szavait hallotta: „...*menj el, add el vagyondodat, oszd szét a szegényeknek, és kincséd lesz a mennyben...*” (Mt 19,21)

A gazdag lyoni ifjú – apja haragját is kihívva – így cselekedett, és engedte adóssai tartozását, majd rendszeresen ételt osztott a rászorulóknak. Szolgálatát hamarosan lelki ébredés követte, és mind több követőre talált, akiket előbb „lyoni szegényeknek”, később pedig valdenseknek neveztek. Nem akartak elszakadni az egyháztól, de a pápa megtiltotta nekik az ígéhirdetést, a veronai zsinat pedig átokkal sújtotta őket.

Sokan az üldöztetés ellenére megmaradtak a hitben. Franciaországból hamarosan Itáliába helyezték át központjukat, és az egységes Olaszország megalakulását követően számos gyülekezetet és intézményt hoztak létre. Rómában teológiai főiskolát működtetnek, egyik legnagyobb templomuk Torinóban van. Ma is névadójukhoz méltó szociális tevékenységet végeznek, egyebek mellett a Földközi-tengeren tömegesen az olasz partokra vergődő menekültek és migránsok körében.

Valdóhoz hasonlóan Jan Hus is fellépett a szerinte túlzottan nagy hatalmat élvező pápasággal szemben. Prédikációiban folyamatosan támad-

ta az egyház vagyonosodását. Az apostoli szegénység tanítása hamar rokonszenvre talált az egyszerű nép körében is. A husziták azt vallották, hogy az oltáriszentséget mindenki két szín alatt veheti, vagyis a laikusok is részesedhetnek Krisztus vérében. Zászlójukon az úrvacsorai kehely szerepelt, ezért mozgalmukat kelyheseknek is nevezték.

Magyarországon is hamar követőkre találtak: bizonyos *Bálint* és *Tamás* papok nemcsak Husz szellemében prédikáltak, de a bibliafordítás terén is sokat fáradoztak.

Huszt – miután a prágai egyetemen nyilvánosságra hozta téziseit – eretneknek ítélték. Ügyével kapcsolatban zsinatot hívtak össze a németországi Konstanzba. Bár a zsinaton elnöklő *Luxemburgi Zsigmond* előzetesen menedéklelet adott Husznak, mégis halálra ítélték.

A vesztőhelyen még visszavonhatta volna tanításait, de amikor felszólították rá, ezt mondta: „Isten a bizonyosságom, hogy én azt, amivel vádolnak, sohasem tanítottam. Örömmel halok meg az evangélium igazságában, amelyet írással, tanítással, prédikálással hirdettem.” Éppen hat-száz éve, 1515. július 6-án lobbant fel a máglya tüze.

Egy későbbi legenda szerint halála előtt még ez a talányos mondat is elhagyta a száját: „A ludat ma ugyan megégetitek, száz év múlva azonban egy hattyú jön, akit nem égethettek meg.” E jövődőlés megértéséhez tudnunk kell, hogy a *hus* csehül ludat jelent, a hattyút pedig bizonyos nyelv-járásokban úgy mondják, hogy *lutter*.

Ünnep Szlovákiában

► A Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház nyugati kerületében július 5-én, vasárnap tartották a kerület népének hagyományos találkozóját. Megemlékeztek *Cirill* és *Metód* áldásos tevékenységéről, *Husz János* megégetésének hatszázadik évfordulójáról, valamint az ellenreformáció korának protestáns mártírjairól is.

A program több helyszínen zajlott. A nap a Podbranc és Podzámok település szomszédságában található Branč (Berencs) várában szabadtéri istentisztelettel vette kezdetét, melyet az országos rádió is közvetített. Az eseményen – a hőség ellenére – mintegy ezren vettek részt.

Az ünnepségen *Petr Pivoňka* Csehországból érkezett esperes végezte az ígéhirdetés szolgálatát. A liturgiában *Milan Krivda* nyugati kerületi püspök mellett a szlovák egyház egyetemes püspöke, *Miloš Klátik* is közreműködött. Az egyházi vezetők az istentisztelet végén koszorút helyeztek el az ellenreformáció idején itt fogva tartott református lelkészek emlékét megőrkítő oszlopnál.

Az alkalmat követően köszöntött *Szemerei János*, egyházunk Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének püspöke, valamint *Palcsó Attila*, a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspökhelyettese (*képiünkön*).

A podzámoki kultúrházban felszolgált gulyás elfogyasztása után a hívek egy csoportja útra kelt Brezová (Berezó) felé, ahol a helyi kulturális központban került sor a *Husz Jánosról* és koráról készült tanulmánykötet bemutatójára. Dél után még a dunaszerdahelyi szintársulat előadásában egy *Tranovszky György* (*Tranoscus*) életéről készült darabot tekinthetett meg a mintegy kétszáznegyven érdeklődő.

A nap zárásaként a Husz-emlékműnél – amely Szlovákiában egyedül Brezován található – Milan Krivda püspök áhítat keretében emlékezett meg az előreformátor életéről és munkásságáról. Végül a jelen lévő esperesek, lelkészek és *Szemerei János* püspök segítségével elültette a reformáció fáját. Ez a szimbolikus esemény annak a projektnek a része, amelynek során a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülve ötszáz fát ültetnek el a szlovákiai evangélikus gyülekezetekben. ■ AM

ADÁMI MÁRIA FELVÉTELE

ÉGTÁJOLÓ

zásul kenyeret ajánlott fel a protestáns közösségnek, hogy az úrvacsorában fogyasszák el. Ez a két szép megnyilvánulás talán előrevetíti annak megvalósulását, hogy katolikusok és protestánsok együtt vehetik magunkhoz Krisztus testét és véré.

Közeleg 1517, a reformáció ötszáz éves jubileuma. Hiszem, hogy nem a szembenállás alkalma, hanem a közeledés, sőt az egymásra találás ünnepe lesz. Talán az oltár körül is. Ha ez megvalósul, akkor nem eláruljuk, hanem éppen hogy megbecsüljük Vald Péter, Husz János és Luther Márton örökségét. Ők ugyanis valamennyien az egyház radikális megújítását akarták elérni. Ennek módja Jézus bátor követése.

A remélt közös úrvacsora igazi erőforrás lehet a további útra. Urunkkal és egymással lehetünk közösségben.

Fabiny Tamás püspök
Északi Egyházkerület

Szeretetmű a nyomortelepen

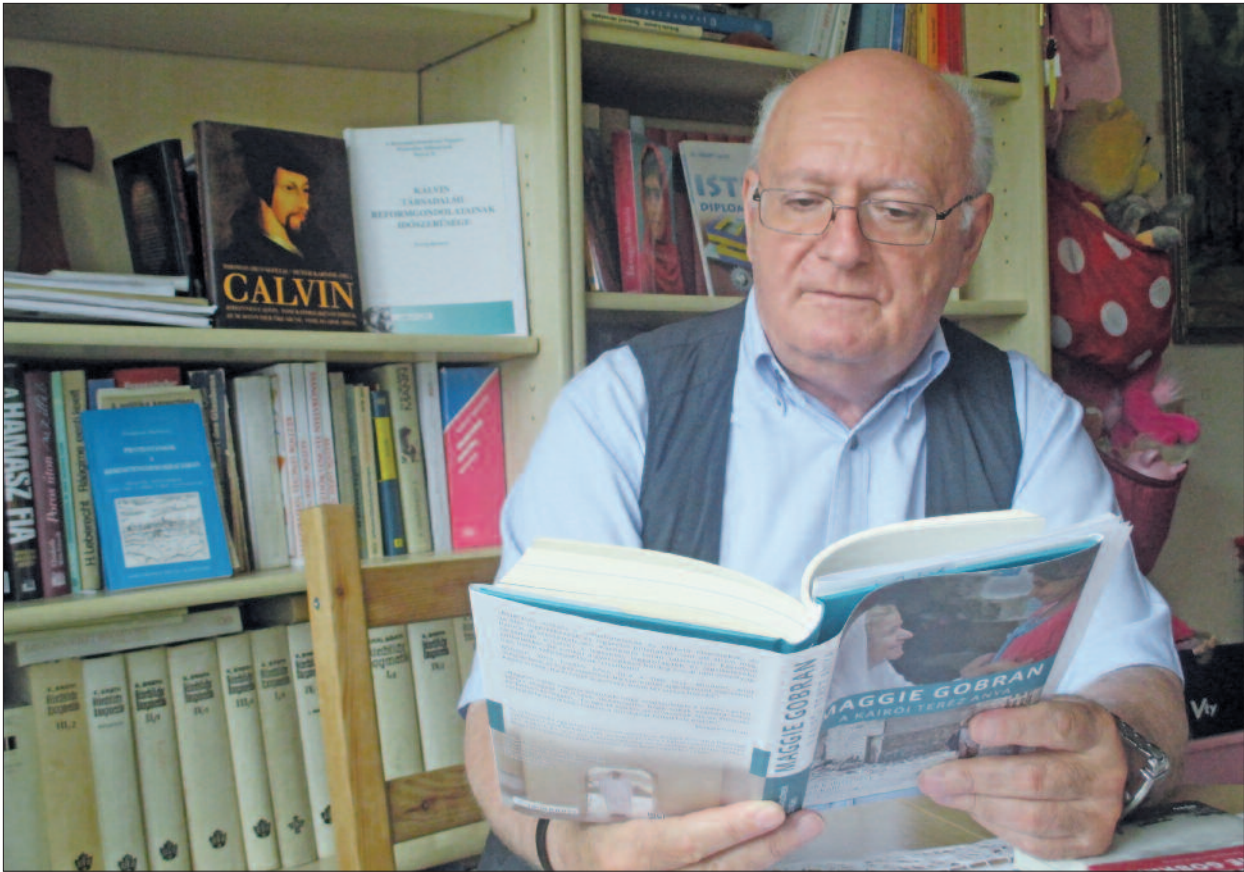
Interjú dr. Békefy Lajossal, „a kairói Teréz anyáról” szóló könyv magyar fordítójával

▶ A stuttgarti Evangéliumi Sajtószolgálat szerkesztője, az evangélikus Judith Kubitscheck iszlámkutató és Judith Kühl szabadfoglalkozású újságíró 2014-ben fél évet töltött a kairói Mokattam szeméttelen. A keresztény szemétygyűjtők életét, illetőleg Maggie Gobran és az általa alapított Stephen's Children Szeretetszolgálat munkáját tanulmányozták. Tapasztalataikat könyvbe foglalták, amely Németországban az év elején jelent meg. A könyv magyar fordítása rendkívül gyorsan elkészült, és az Immanuel Alapítvány Kiadója májusban meg is jelentette. Az Alexandra könyvruház eladási listáján – vallás kategóriában – jelenleg a legkeresettebb kiadványok között van. Lapunk a könyv fordítójával, dr. Békefy Lajos nyugalmazott református lelkésszel, a Presbiter című lap főszerkesztőjével beszélgett a kivételes asszonyról és életművéről.

– Angyal szállt le Kairóra – ezzel a címmel készített exkluzív interjút Maggie Gobrannal az Evangelikus Élet számára, az írás 2014. február 23-i lapszámunkban jelent meg. Hogyan ismerkedett meg a „kairói Teréz anyja” történetével?

– A nemzetközi hírekben keresgélve bukkantam rá a kopt Mama Maggie történetére valamikor 2010-ben, amikor még a Magyarországi Református Egyház honlapjánál hírszerkesztő voltam. A hír szerint öt amerikai szenátor lobbizott a jelölőbizottságnál, hogy Maggie Gobran megkapja a Nobel-békedíjat. Tudomásom szerint ötször jelölték már e díjra. Még nem kapta meg, de ez semmit nem von le személyiségének értékéből.

Kutatásom során aztán megismerkedtem az általa alapított Stephen's Children – Szent István Gyermekei – Szeretetszolgálattal, amely akkor már nagyon széles körű jótékonyági hálózatot épített ki Kairóban, illetve Felső-Egyiptomban. Mára mintegy kilencvenöt keresztény szellemiségű óvodát, iskolát – ebből nyolcvanban ambuláns klinika is található –, öt szakmunkásképző központot, valamint látogatószolgálatokat, táborok és családközponatok projektjeit működteti ez a több mint ezeröt száz munkatárssal dolgozó szervezet. Ezek többsége a Kairó délkeleti részén elterülő szeméttelen, a Mokattam nevű híres-hírhedt szegénynegyedben tevékenykedik.

A SZERZŐ FELVÉTELE

orvosdinasztia. Maggie-re nagy hatással volt édesapja, George, aki a szegényeket rendelési időn kívül is mindig – ingyenesen – ellátta, illetve a nagynénje, Mathilda – Tedda néni –, akitől a kopt spiritualitást, az imádkozást, a napi bibliaolvasást vette át. Maggie kitűnő eredménnyel végezte tanulmányait, sportolt, irigylésre méltó karriert futott be: dolgozott vezető mene-

mely szerint Jézus „gazdag lévén szegénnyé lett értetek, hogy ti az ő szegénysége által meggazdagodjatok” (2Kor 8,9). Visszament a szeméttelre. Utközben találkozott egy faszénárusító kislánnyal és édesanyjával. A kislány meztláb volt, noha olyankor ott is meglehetősen hideg van. Maggie cipőt akart neki vásárolni, de a lány inkább édesanyjának kért cipőt, mond-

lim környezetben ez nem volt egyszerű, gyanakvást, ellenségeskedést váltott ki. A második óvodát a hadsereg buldózereivel rombolták le, hivatalos állami felhatalmazással. Az építési engedély hiányára hivatkoztak, ami természetesen nem volt igaz. De Maggie-ék nem adták fel: a lerombolt óvoda helyett három újat építettek.

daságtant, és nagyon jó állásban helyezkedett el. Két éve azonban, mivel a lelki kielégülést ő sem találta meg sikeres világi karrierjében, londoni bankmenedzserként, a Sínai-félsziget egyik kopt kolostorába vonult elmélkedni. Három ott töltött hónap és intenzív bibliaolvasás, számtalan beszélgetés és imameditáció után döntött úgy, hogy bevonul szerzetesnek. Édesanyja soha nem erőltette rá a vallást és Krisztus követését, de kisugárzásának, szelidségének kétségkívül nagy szerepe volt fiának döntésében.

– Miben látja a könyv és Maggie Gobran életművének üzenetét?

– Az üzenet többrétű. Van diakóniai üzenete, nevezetesen, hogy minden szónál ékesebb és meggyőzőbb a tett. Az építkező, a cselekvő szeretet olyan keresztény életmintát mutat fel, amely a szeretet hatalmát és erejét példázza napjainkban.

Interkulturális és felekezeti közöttiséget is hordoz: a muszlim környezetben és kultúrában felmutatni a keresztény örökséget a rivalizálás rossz íze nélkül. Láttatni a cselekvő szeretet eredményeit. Az iskolák, óvodák muszlim gyerekeket is befogadnak, nem kizárólag a kopt keresztényeknek épültek. A könyv tülemel az előítéleteken és a felekezeti, vallási elfogultságon.

Az ima fontossága, az orációk élet korszerűsége a következő érték. A könyvben több helyen olvasható, hogy nem volt döntés, amelyet ne előzött volna meg ima. Maggie mama semmit sem tett, amíg belülről nem érezte, hogy Isten rábólintott a döntésére. A gyermekeket is megtanította imádkozni, és munkatársainak százaival heti rendszerességgel jön össze igetanulmányozásra és imádkozásra.

Szociológiai jelentősége is van a könyvnek, mert leplezetlenül feltárja a nyomortelep világát és a benne létező különös ellenkultúrát, amely a felémelt gyerekek és szüleik haláljáról szól. Bepillantást nyújt továbbá az „arab tavasz” ellentmondásaiiba és az önzetlenség – olykor az egyiptomi elit részéről is megmutatkozó – kultúrájába. Erre mutatott példát az ország főépítész is, aki a szemétteltelepekre ingyen megtervezte az egyszerű, lakható, a fertőzéseket csökkentő könnyűszerkezetes házacsakákat – Maggie mama szeretetműve iránti tiszteletből.

Ennek a szeretetműnek és a könyvnek azonban talán a pedagógiai jelentősége a legfontosabb. Felfedeztetni az olvasóval, milyen veleszületett, istenadta nagylelkűség, önzetlenség lakozik a nyomornegyedek gyermekeiben. Minden hazai egyházi s nem egyházi iskolában ajánlott olvasmányként lehet(ne) szólni a könyvről, tanulhatnának belőle a pazarló jólétbe, önzésbe feledkező, szeretethiánytól vergődő hazai generációk.

■ WALKÓ ÁDÁM

Az egyiptomi fővárosban nincs hivatalos szemétszállító szolgálat. A több mint tízmillió kairói szeméttét kopt keresztények gyűjtik össze és szállítják el szamaras kordékon, s ugyancsak ők dolgozzák fel a hasznosítható hulladékot. Zabbalinoknak nevezik őket. Mintegy hetvenezer ember él ebből a nyomorúságos üzletből, amely továbbra is a nyomorban tartja őket. A muszlimok nem vállalják ezt a munkát, ez a keresztények „stigmája”. Mama Maggie története is Mokattamban indult 1989-ben, amire a hírek alapján én is rákaptam...

– Maggie Gobran akkor még informatikát tanított a kairói amerikai egyetemen. Milyen változás következett be akkor az életében?

– A Gobran család tehető, a kopt keresztény egyház iránt elkötelezett

dzserként a Siemens és a BMW cég egyiptomi kirendeltségén, professzori állást kapott az egyetemen, a kairói felső tízezerhez tartozott. A feltűnő szépségű szőke nőben viszont végig bujkált egy hiányérzet: nem érezte kielégítőnek az életét.

A kopt egyházban a gyülekezetek diakóniai szolgálatot is végeznek, és egy ízben Maggie-t elhívták a mokattami nyomornegyedbe karácsonyi ajándékosztásra. (A kopt karácsony január 7-re esik. – A szerk.) Később csatlakozott ahhoz a fiatal orvoshoz, dr. Adelhez, aki a szeméttel lakóit látta el. Maggie-t mélyen megrendítette a gyerekek kiszolgáltatottsága, az elviselhetetlen bűzben, mocsokban, patkányok között töltött élete. A látottak nem hagyták nyugodni. Eszébe jutott Teréz anya szolgálata és az ige,

ván: „Neki nagyobb szüksége van rá, mert még sosem volt cipője, és ő hantukért járja a szeméttel.” Maggie elképedt a kislány önzetlenségén. Akkor tapasztalta meg először, hogy a mélyszegénységben élők is milyen nagylelkűek tudnak lenni.

– Alkalmankénti adományokkal azonban nem lehet érdemi változást elérni egy nyomornegyed gyermekeinek életében.

– Ezzel Maggie is tisztában volt. Óvodákat, iskolákat kell a gyerekeknek biztosítani, ahol az alapvető higiéniai ismereteket, a közösségi viselkedést, az írást és az olvasást elsajátíthatják. A szakképzés is kulcsfontosságú, hogy a nyomorból ki tudjanak törni, hogy a „zabbalinsors” ne termelődjön újra. Az első óvodát 1993-ban adták át. A musz-

– Hogyan tudták finanszírozni az építkezéseket? Hisz kezdetben sehonnan sem remélhettek támogatást.

– Valóban, legalább tíz évnek kellett eltelnie, mire először a kopt egyház, majd a nyugati segélyszervezetek, végül – a gyerekek oktatásáért – az egyiptomi állam is támogatni kezdte Mama Maggie szeretetszolgálatát. Eleinte a családi ékszereinek elzalogosításából szereztek meg az indulótőkét, Maggie még a jegygyűrűjét is beadta egy örmény aranyműveshez. A férje, Ibrahim persze már másnap – saját zsebből – visszaváltotta a jegygyűrűt.

– Hogyan kapta Maggie a „mama” megszólítást?

– Maggie a gyerekek között érezte a legjobban magát, velük megtalálta azt az örömet, amelyre mindig is vágyott. Igyekezett mindenben azonosulni velük. Nem festette magát, nem használt kölnit, egyszerű, maga tervezte fehér lenruhába öltözött. Jelenség volt, és a gyerekek viszonzózták a szeretetét, ők kérték, hogy „mamának” szólíthassák.

A Csend grádicsa című imameditációjában Maggie ezt írja: „Ha letérdelek, és ránézek erre a gyermekre, Krisztust látom a szemében, és Krisztus szólít meg engem, hogy kövess engem. Azt a gyermeket pedig követni kell, vigyázni rá és tisztelni, mert az én Uram tekint rám az ő szemein keresztül.”

Érdekes adalék, hogy Maggie mamát életművéért tavaly az egyiptomi szociális minisztérium kitüntette a „példamutató anyának” járó érmmel, amelyet évente osztanak ki. Az elismerés jelentősége óriási, mert jelzi, hogy a hivatalos muszlim kormányzat is értékeli egy keresztény asszony munkásságát és hitét, aki ráadásul „százezer gyermek anyjának” tartja magát.

– Maggie mamának viszont van két vér szerinti gyermeke is.

– Igen, van egy lánya, Ann és egy fia, Amir. Maggie Gobran szellemiségének, különleges személyiségének köszönhetően a fia életében is hasonló fordulat következett be. Amir is a legjobb egyetemeken tanult közgaz-

„Nincs közösség közelség nélkül”

■ GÁNCZ PÉTER

A nagyfai ideiglenes befogadóközpontban tett látogatásunk alatt gyakran jutott eszembe *Ferenc* pápának a címben idézett gondolata, aki június 26-án tartott reggeli homíliájában többek között így fogalmazott: „A keresztények nyújtják ki kezüket azok felé, akiket a társadalom kizár, mint ahogy ezt tette Jézus is a peremre szorított emberekkel. Ez teszi az egyházakat valódi közösséggé...”

A menekültkérdés erősen megosztja ma a közvéleményt. A krízis okáról, kezelésének módjáról szinte mindenkinek van véleménye, ítélete, olykor előítélete... Sokan tudni vélik a megoldást, de kevesen akadnak olyanok, akik próbálnak valamit tenni is a már itt lévők helyzetének segítésére. Egyházunk szerény jelét adta, hogy okos, olykor okoskodó

szavak helyett itt az ideje a kézzelfogható szolidaritás és empátia megélésének.

Hálás vagyok, hogy tagja lehettem az Ökumenikus Segélyszervezet küldöttségének, amellyel együtt adhatuk át egyházunk adományát a rászorulóknak. Azóta másként nézem a táborokról szóló tudósításokat a televízióban. Nem csupán a problémát látom, a gondot, a fenyegetettséget, amit ez a tengernyi ember jelent az országnak, hanem azokra az emberekre gondolok, akikkel személyesen találkozhattam Nagyfán. Amióta testközelbe, szemkontaktusba, dialógusba kerültem néhányukkal, jobban értem Ferenc pápa bölcs figyelmeztetését: „Nincs közösség közelség nélkül.”

A felebaráti szeretetet nem lehet virtuális módon, biztonságos távolságtartással gyakorolni. Fontos a

közvetlen találkozás, beleértve a másikat megérintését. Egy otthontalan kisgyermeknek a legnagyobb ajándék lehet egy simogatás, a kapaszkodót kereső felnőttnek egy kézfogás, egy jó szó...

Nem vagyok rajongó: jól tudom, hogy utána tanácsos alaposan kezdeni mosni... De félni nem szabad! A félelem ugyanis megöli a szeretetet, viszont „*a teljes szeretet kiűzi a félelmet*”, ahogy János apostoltól tanultuk (1Jn 4,18).

Nem vagyok rajongó: tudom, hogy nem az egyházak fogják megoldani az új népvándorlás okozta válságot. Minden elismerésem azoké, akik felülösen próbálják kezelni a krízist. Ritkán gondolunk a bevándorlási hivatalok és az átmeneti táborok munkatársainak szinte emberfeletti erőfeszítésére, amellyel próbálják mederben tartani a menekültkérdést

egyre csak növekvő áradatát. Hálás vagyok a velük való személyes találkozásért is. Ezen a helyen most csak kettőt említenék közülük: *Végh Zsuzsanna* főigazgatót (Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal) és *Székely Béla* igazgatót (bicskei és debreceni menekülttábor), akik nyitottan fogadták segítségnyújtási szándékunkat.

Nem vagyok rajongó: tudom, hogy sajnos igaza lehet *Csaba* testvér bölcs, józan nyilatkozatának. Ő azt mondta, ha elkerülhetetlen, akkor „legyen kerítés, de jó nagy kapuval”... A valóban menedékre szorulóknak számára nyíljon kapu, nemcsak a déli határon, hanem az emberi szívekben, a legkülönbözőbb keresztény közösségekben is. Mindenekelőtt azokban az evangélikus gyülekezetekben, amelyek a krízisövezet közelében élnek.

Ezzel kapcsolatban kellemes meglepetésként éltem meg, hogy Nagy-

fárról visszajövet épphogy csak felértünk az autópályára, máris csengett a telefonom. A közeli szegedi gyülekezet lelkesje érdeklődött, hogy miben tudnának segíteni. Örömmel tolmácsoltam a táborigazgató kérését: többek között gyermekruhákra, apró játékszerekre lenne szükség...

S hogy ne csak katolikus forrásból merítsek, ne csak a jezsuita pápa és a ferences szerzetes aktuális szavait idézzem, befejezésül néhány idevágó sor *Scholz László* bátorító énekéből, amelynek szövege nem véletlenül került az ez évi *Útmutató* borítójára: „Ügy fogadd be a testvért, / Mint Krisztus tégedet! / Más minden embertársad, / Ám egy testvér veled... // Ne irtózz emberektől, / Hozzájuk lépj közel!” (EÉ 474)

Mert ne feledjük: nincs közösség közelség nélkül!

KISS TAMÁS FELVÉTELEI

Köntörfalak nélkül a bevándorlásról

► A menekültkérdésről rendezett pódiumbeszélgetést az Ökopolisz Alapítvány július 2-án Budapesten *Bevándorlásról köntörfalak nélkül* címmel, a VI. kerület egyik népszerű rendezvénytermében. A *Káncz Csaba* nemzetközi szakértő által moderált beszélgetésen *Pröhle Gergely*, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője, nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkár, *Meszerics Tamás*, a Lehet Más a Politika (LMP) európai parlamenti képviselője, az Európai Parlament külügyi bizottságának tagja és *Glied Viktor* politológus-történész, migrációkutató ült egy asztalhoz, hogy különböző perspektívából, de párbeszédre készen elemezzék a közvéleményt is erősen megosztó helyzetet.

A beszélgetés nyitányaként *Glied Viktor* sokkoló adatot közölt: „Ma körülbelül hatvanmillió illegális migránsról és megközelítőleg háromszázmillió (!) olyan emberről lehet beszélni, akik valamilyen nyomás hatására lakhelyüket elhagyni kényszerültek.”

A migrációkutató rámutatott, hogy az ehhez vezető folyamatok közül kiemelkedik az embercsempésbandák professzionális hálózattá válása, valamint az 1990-es évek infrastrukturális átalakulása is, hiszen a közlekedés és az informatika fejlődésével a leszakadó országok lakói számára is elérhető lett a világ.

Meszerics Tamás hangsúlyozta, hogy a hatvanmillió menekült legnagyobb része Európán kívül, saját kontinensén mozog. „Tavaly Európába százötven-százhetvenezer menekült érkezett, ez a szám idén elérheti a háromszázezret. Fontos látnunk, hogy ez a szám több, mint a tavalyi, de a világ menekültjeinek számarányában nagyon kis szelet” – mondta az európai parlamenti képviselő.

Kulturális különbségek

Pröhle Gergely egyetértett azzal, hogy az összes menekült számához képest elenyésző az Európába érkezők. Ugyanakkor kiemelte, hogy a kulturális különbségek jelentősen megnehezítik az integráció lehetősé-

gét. „Az értékkülönbségek, az eltérő kulturális és vallási nézetek miatt a kevés számú bevándorló nagyobb hangsúllyal jelenik meg” – fogalmazott a nemzetközi és európai uniós ügyekért felelős helyettes államtitkár. Példaként a skandináv országokat említette, ahol bár időben elindult az átfogó integrációs politika, és kiépült a szükséges intézményrendszer, mégis kevésbé lett sikeres a törekvés, mint várták.

„Mind a magyar, mind a nyugat-európai jobboldali pártok rászálltak az integráció kérdésére, és azt kampányként használják” – fogalmazott Meszerics Tamás, illetve úgy vélekedett, hogy „az integráció kérdése nem kulturális probléma”. Az LMP-s képviselő szerint a menekültek valami elől hagyják el országukat, ezért integrálódni szeretnének. „Valóban vannak konfliktusok, de ezt egy töredék csoport generálja, akiket nem lenne szabad azonosítani az összes menekülttel” – hangsúlyozta Meszerics.

Pröhle Gergely a kulturális különbségek okozta problémát Németország példáján is szemléltette. „Németország hosszú időn keresztül befogadó ország volt, mára azonban ott is látják, hogy a második és harmadik generáció esetében is komoly problémák lehetnek. Az integráció sokszor akadályokba ütközik, s erről

érdemes beszélni ahhoz, hogy valami is kezdjen tudni velük.”

„Nyugat-Európa lépéshátrányban van, és ezt mára nem is tudja feloldani – mondta Glied Viktor. – Az integráció kérdését olyan szinten túl léptük, hogy ha most elkezdlenénk annak teljes szintű kiépítését, akkor is csak tizenöt-húsz év múlva éreznénk hatását” – állapította meg a migrációkutató.

Mit tehet az egyház és a civil társadalom?

A felekezetek szerepvállalásáról és annak megítéléséről kérdezte *Káncz Csaba* beszélgetőtársait. Pröhle Gergely beszámolt arról, hogy a hívők körében súlyos viták vannak a kérdésben, s az eltérő álláspontok mögött megjelennek a különböző politikai szimpátiák is. „Az evangélikus egyházban az év igéje a »Fogadjátok be egymást, ahogyan Krisztus is befogadott titeket Isten dicsőségére«”. Az irgalmas samaritánus példázata szintén egyértelmű megközelítést ad. Emellett híveink között érthető az a megközelítés is, hogy a keresztény közösségek védelme is hangsúlyos, így a befogadás lelkiülete együtt él a saját lelkiület védelmével.”

A Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője hangsúlyozta, hogy a felekezetek felszólalásai a menekültek megsegítésé-

mellett vannak, hangsúlyozzák, hogy segíteni kell őket, hogy saját hazájukban lehessenek biztonságban; akik pedig más országokba kényszerülnek, azoknak biztonságot kell nyújtani. „A Magyarországi Evangélikus Egyház a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel együttműködve Nagyfán kezdett aktív segítséget nyújtani, ahol gyermekeknek biztosít ellátást” – hangzott el.

Pröhle Gergely az egyházi szerepvállaláson túl a civil társadalom megmozdulását, érzékenységet kiemelve leszögezte: „A felekezeti megmozdulások, a Facebook-csoportok által szerveződő önkéntes segítségnyújtások és a civil társadalom segítő ereje is jelzi, hogy Magyarországon van szolidaritás”. Az országos felügyelő hangsúlyozta, hogy érdemi segítségre van szükség, nem szabad pártpolitikai eszköznek tekinteni a menekültek helyzetét.

„A történelmi egyházak példát mutatnak a társadalomnak” – fogalmazott Meszerics Tamás. Az európai parlamenti képviselő szerint „azzal, hogy az evangélikus egyház nemcsak nyilatkozatokban fejezi ki szolidaritását, hanem valós segítséget is nyújt, különösen jó utat mutat”.

A keresztény–zsidó kultúra védelmét illetően Meszerics úgy látja, a fő kérdés az, hogy „a marginális csoportokat tudjuk-e integrálni”.

Magyarország és/vagy Európa

Az LMP-s képviselő szerint a problémának nincs tagállami megoldása, európai szintű kezelésre lenne szükség. Magyarország vonatkozásában kiemelte, hogy a határőrség visszaállításával a menekültstátus gyorsabb elbírálásával lehetne segíteni. Arra a hallgatói kérdésre, hogy az LMP-nek

mi a hosszú távú menekültügyi stratégiája, az európai parlamenti képviselő azt mondta, hogy ez alapvetően európai szintű kérdés.

Glied Viktor hangsúlyozta: „A jelenlegi helyzet nem nevezhető népvándorlásnak. A klímaváltozás okozta feszültségek, a belső háborúk és számos tényező figyelmetlen bennünket, hogy eljöhessen az az idő, amikor valóban népvándorlás lesz.” Erre fel kell készülni, külön erre szakosodott politikát és stratégiát kell kialakítani, hiszen mindenki felelőssége, hogy ez miként fog alakulni.

„Nincsen tragikusabb annál, mint amikor emberek tömegesen fulladnak bele a Földközi-tengerbe. Ennél kevésbé súlyos probléma az, hogy tudnak-e mosakodni, vagy éhesek-e azok, akik a magyar határhoz érkeznek, de ettől még Magyarország mint befogadó állam helyzete nem könnyebb, mint Olaszorszáé” – állapította meg Pröhle Gergely.

A beszélgetőtársak között teljes volt az egyetértés abban, hogy mind a magyar, mind az európai közbeszédben teljes fogalmi keveredés alakult ki a migráció kérdésében, ez pedig nehezíti a valós párbeszédet, a korrekt tájékoztatást.

Az Ökopolisz Alapítvány által rendezett dispután téma volt még a migráció jobb- és baloldali pártok általi megközelítése, a Földközi-tenger-nél folytatott megfigyelések, az Európai Parlamenten belüli viták, valamint a sivatagosodás és a vízhiány miatt kialakult feszültségek is.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Az Ökopolisz Alapítvány jóvoltából a beszélgetés az Evangélikus.hu honlapon teljes terjedelmében megtekinthető.

Vendégségben Szent Erzsébet szülőhelyén

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének konferenciája Sárospatakon

► **Miért lehetnek érdekesek a szűkebb szakmán kívül is az egyházi gyűjteményekről szóló hírek? Néhány a lehetséges válaszok közül: őrzik és szolgáltatják a magyar kulturális örökséghez tartozó könyvtári, levéltári és muzeális anyagokat; az állam jelentős támogatásban részesíti őket mint közfeladatot ellátó intézményeket, ezért komoly szakmai munkát vár el tőlük; az egyházi gyűjteményekben egyházuk és hivatásuk iránt elkötelezett, magasan képzett szakemberek dolgoznak; az internet korában kiemelt szerepük van az információáramlás megszervezésében; folyamatos szakmai megújulásuk példa lehet más egyházi területek számára is. Az egyházi gyűjtemények a külvilág felé nyitnak ablakot, vagy ahogyan vendéglátónk, *dr. Szabó Irén*, a sárospataki Római Katolikus Egyházi Gyűjtemény igazgatója fogalmazott: a könyvtár, levéltár és múzeum a templom előszobája.**

■ DR. HUBERT GABRIELLA

Az egyházi gyűjtemények a rendszerátváltás után lehetőséget kaptak arra, hogy több évtizedes lemaradásukat behozzák, és bekapcsolódjanak a hazai és európai közgyűjteményi információs rendszerbe. Az 1994-ben létrehozott ökumenikus szervezet, az Egyházi Könyvtárak Egyesülése (EKE) az egyházi könyvtárak felzárkózását segíti elő hírlevéllel, adatbázissal, honlappal (*Drupal 7* alapú portálrendszer, reszponzív design), közös projektekkel, szakmai napokkal és konferenciákkal.

Idén három napra, június 29-étől július 1-jéig a római katolikusok láttak vendégül több mint nyolcvan egyházi könyvtárost, akik a Kárpát-medence minden részéből szakmai és lelki feltöltődésre gyűltek össze Sárospatakon. A közgyűlés után bemelegítésként a készülő könyvtári (közgyűjteményi) életpályamodellt mutatta be *Barátné dr. Hajdu Ágnes*, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke.

Az idei konferencia aktuális témával foglalkozott: *Digitális tartalmak és szolgáltatások az egyházi és világi könyvtárakban*. A felkért előadók között voltak a legnagyobb világi könyvtárak vezetői, illetve munkatársai (többek között *dr. Tüske László*, Országos Széchényi Könyvtár; *dr. Monok István*, Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ; *dr. Koltay Klára*, Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár), az egyházi (köztük határon túli) gyűjtemények munkatársai, valamint a digitalizálással tudományos szinten foglalkozó szakemberek. Az előadások prezentációi hamarosan megtekinthetők lesznek az EKE honlapján (<http://www.eke.hu/>).

Hallottunk a kutatást és a képzéseket segítő adatbázisokról, amelyek csak széles körű összefogással valósulhattak meg (például az *Eldorado* elektronikus dokumentumküldő rendszer; az *Eruditio*, amely a Kárpát-medencei könyvtörténetét, olvasási szokásait tárja fel a 16–18. században; a *DEA* elektronikus archívum;

a *Hungaricana*, a digitalizált dokumentumokat ingyenesen közzétévő adatbázis; georeferált digitalizált térképek; digitális adattár a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben; nemzetközi teológiai adatbázisok).

A digitalizálás egyik fő célja, hogy a hátrányok leküzdésében segítsen. Ez csak úgy érhető el, ha a dokumentumok ingyenesen válnak hozzáférhetővé az interneten. A 2017-es jubileumra készülő evangélikus könyvtári és levéltári dokumentumok digitalizálási projektjeit többen is jó példaként emlegették. A különféle rendszerek használata helyett törekedni kell az egy keresőfelületen elérhető szolgáltatások megteremtésére. Ugyanakkor azt is hangsúlyozták az előadások, hogy a hosszú távú megőrzésben továbbra is nélkülözhetetlen a nyomtatott megjelenés. (Minden résztvevő értékes tudományos kiadványokat vihetett haza a pataki katolikus és református gyűjteményektől.)

A gótikus vártemplom mellett Szent Erzsébet Ház ad otthont az egyházi könyvtárosokat fogadó Ró-

mai Katolikus Egyházi Gyűjteménynek. A határokon átnyúló, Sárospaktól Kassáig tartó *Szent Erzsébet-út* projekt segítette a gyűjtemény megújulását. (Olvasóink között talán lesznek olyanok, akik nem tudják, hogy Árpád-házi *Szent Erzsébet* szülőhelyének Sárospatakot tartják, ott is keresztelték meg a királyi kápolnában.)

A gyűjteményt *Kuklay Antal* plébános, egri kanonok alapította, aki az 56-os forradalomban való tevékenysége miatt börtönbüntetést szenvedett, 1963-ban szabadult. Papként nem szolgálhatott, de egy idő után az Állami Egyházügyi Hivatal megengedte, hogy a sárospataki plébánia könyvtárát rendbe tegye. Emellett a környék plébániáiról, padlásokról begyűjtötte a nem használt könyveket, kegytárgyakat, képeket, bútorokat, textileket, amelyek ma a könyvtár és múzeum legféltettebb kincsei.

A gyönyörű környezet és a katolikus kollégák meleg vendégszerete te biztosította a lelki feltöltődést. Ökumenikus istentiszteleten római

és görögkatolikus, valamint református és evangélikus (*Asztalos Richárd*) lelkészek szolgáltak. A vár és a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek megtekintése közben pihenésül a kis bazilika 18. századi, felújított orgonáján megszólaló egyházi zenét hallgathattunk.

Jártunk a közeli Hercegkúton, ahol a polgármester élménydús beszámolója nyomán megismerhettük a jelenlegi körülmények között is folyamatosan fejlődő, tervező, élni akaró és tudó sváb falut (tájház, barokk római katolikus templom, az egész falut bioenergiával ellátó fűtési rendszerek, történelmi pincesorok). De házigazdáink elvittek Széphalomra, a megújult Magyar Nyelv Múzeumába, a sátoraljaújhelyi görögkatolikus templomba és a Sátoraljaújhelyi Archívumba is, amelynek rendezésén egykor többek között *Kazinczy Ferenc* munkálkodott.

Hogyan tovább? A példákat látva bizakodva nézünk szembe megújuló gyűjteményeink szakmai problémáival. Folytatjuk szakmai tapasztalatszerésünket és ökumenikus együttműködésünket. 2016 júniusának utolsó hetében pedig Szarvason találkozunk, ahol evangélikus egyházunk és gyűjteményei fogadják majd a Kárpát-medence magyar egyházi könyvtárosait.

„*Ó, mily szép és mily gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!*” (Zsolt 133,1)

A szerző az Evangelikus Országos Könyvtár tudományos munkatársa, az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének elnöke

Három nap gyűjteményen kívül

Egyházi levéltárosok és múzeumi szakemberek vándorgyűlése

► **A veszprémi püspökség és a főegyházmegyei gyűjtemény látta vendégül az egyházi múzeumokban és levéltárakban dolgozó mintegy nyolcvan kollégát július első hétvégéjén. Néhány éve hagyomány, hogy a Magyarországi Egyházi Levéltárosok Egyesülete és az Egyházi Múzeumok Egyesülete közösen tartja vándorgyűlését. Itt sor kerül az egyesületi – évi rendes és ritkán érdekfeszítő – közgyűlésekre, ezenfelül azonban mind megajándékozottak leszünk: értékes és hasznos előadásokkal, a „másik” gyűjteményébe való bepillantással – akár a kuliszzák mögé is, kirándulással és fraternizálással. Az idei alkalommal újra szép létszámmal – közel tucatnyian – képviseltették magukat evangélikus gyűjteményeink is ebben a különleges, ökumenikus közösségben.**

A három ragyogó nap után is maradt elmélkedni, töprengeni, irigykedni, csodálni valónk. (Azon túl persze, hogy ami „hivatalos”, miért fárasztó.) A Veszprémi Érseki Hittudományi Főiskola hegyi szállót formázó, modern épülete idilli és inspiratív környezetben, fenyőkkel körülvéve, hangos madárdallal, hatalmas pillangókkal, megtermett (gyáva) nyulakkal és csodálatos kilátással a királynék városá-

ra várja évről évre a hallgatókat. (Ezt irigyelhetjük.)

A Szaléziánium a közelmúltban az egyik legnagyvonalúbb költségvetéssel, neves építész tervei alapján felújított épület, a tartalom azonban – a túltervezett kiadvány és a hangzatos címek ellenére – sajnos szegényes. (Ezen van bőven töprengeni való.) Hasonlóan az érseki gyűjtemény bemutatása sok-sok kívánnivalót hagy maga után, és

nem csak azt, hogy miért nem bíznak egy múzeumot szakemberekre. (Ezen inkább ők gondolkodjanak.)

Talán többen is álltunk megrendülve az egykori veszprémiölgyi apácák kolostorának alapfalainál (itt készült a koronázási palást) vagy az egyik legszebb hazai középkori templomocskában, a Gizella-kápolnában: az apostolok képének háttere még mindig ragyogó sötéttkék, kőfaragványai beszédeseek, s nagyon jólesik, hogy senkinek sem sikerült elrontani – ahogy sajnos sok-sok egyházi műemlékünket már igen. Ki a történeti érték fölé rendelve egyéb szempontokat, ki hozzá nem értésből vagy rossz ízléssel irányítva, gyakran persze pénz híján. (Ezen pedig mindenki gondolkodjon, akit érint. Mindenkit érint.)

A műtárgyak védelme ezeknek a szakmáknak talán legfontosabb és

legnagyobb kihívása: mi mindent tilos pincében tárolni, mi mindennek árt végzetesen az – akár csak néhány órára – megemelkedő páratartalom, miért kezd egy frissen restaurált tárgy hirtelen újra romlani, mennyire egyszíthetünk ki egy töredéket, melyek azok a papíralapú tárgyak, amelyeket visszafordíthatatlan kár ér a digitalizálással – ezt a sort hosszan lehet folytatni, tehát van min gondolkodnunk.

A fiatal levéltárosok előadásaikban szakmaszeretetről és tudásról tettek tanúságot. Nagyszerű, hogy van utánpótlás, hogy Szombathelytől Gyulafehérvárig, Soprontól Debrecenig vannak lelkes, felkészült kollégák: övék a jövő. *Világi Dávid* levéltárosnak, a győri Ráth Mátyás Evangélikus Gyűjtemény vezetőjének szellemes előadása pedig személyes büszkeséget is okozott. (Lehet csodálni!)

A zirci kirándulás újabb meglepetéseket tartogatott: a csodálatosan felújított apátsági templom, az igazán „rendben lévő” ciszterci barát, a könyvritkaságok és az igényes enteriorkönyvtár, a vadregényes arborétum méltó az elődökhöz. A látogatóközpont azonban – a túl sok technikai csoda ellenére is – mintha csak részben váltaná be a hozzá fűzött reményeket. (Gondolkodjunk csak, sokkal kisebb helyen és sokkal kevesebb pénzből mi mindent tudunk majd mi megvalósítani.)

És persze az is kiderült, hogy nemcsak az ötletek megvalósításához, hanem a működés fenntartásához is nagy szükség van elegendő humán- és anyagi erőforrásra. Legyen! Így legyen! (Ezzúttal viszont töprengjenek az olvasók is...)

■ ZÁSZKALICZKY ZSUZSANNA

Harmati Béla László, az Evangelikus Országos Múzeum igazgatója ad elő

▶ **Láthatóan evangélikus – ez a jelmondata a Magyarországi Evangélikus Egyház stratégiájának, amelyet most a divat és az öltözködés oldaláról is körüljárunk. Lehet-e trendi a Luther-rózsá? És divatos a papi civil? Meghatározza-e a hitünk azt, hogy mit viselünk?**

Az, hogy milyen embert öltünk magunkra, milyen teológiai vonatkozású gondolat is lehet, mégsem szokás a divattrendeket ilyen szempontból megközelíteni. Ez egyrészt érthető, hiszen a divatvilág felszínessége nagyon távol áll a valódi értékekre és tartalomra hivatkozó kereszténységtől. Másrészt azonban, ha felfedezzük a – sokkal inkább a kommunikáció vagy a művészet világába vezető – öltözködésben rejlő lehetőségeket, a divat az egyház ügyének terjesztését is segítheti.

Ornátus és hajfesték

Arról nem is beszélve, hogy a keresztények is ebben a világban élnek, olyan ruhákat hordanak, amelyekben jól érzik magukat, amelyek előnyösek és kényelmesek számukra. Az öltözködés kérdése a lelkészeket és a gyülekezeti tagokat sem kerüli el, ami viseletük változásán is látszik. Ha belegondolunk, hogyan illett évszázadokkal, évtizedekkel ezelőtt az istentiszteleteken megjelenni, és hogyan öltözik fel egy mai ember, ha templomba megy, a különbség szembetűnő, és szépen leképezi azt is, ahogyan változik gondolkodásunk az öltözködésről vagy akár a hajviseletről.

Míg régebben a hölgyeknek kendővel be kellett kötniük a fejüket, ha templomba mentek, kislánykoromban már úgy tanítottak, hogy kibontott hajjal nem illik istentiszteletre menni, ma pedig már ez sem elvárás. Ez nem jelenti azt, hogy bizonyos ruházat – szakadt, ápolatlan vagy túl mélyen dekoltált – ne keltene nagyobb figyelmet, vagy hogy ne lennének elvárt öltözködési szoká-

Milyen embert viselsz?

Avagy létezik-e keresztény divat?

sok a gyülekezetekben, de a nagy melegben néhány kilátszó kar és boka vélhetően már senki figyelmét nem fogja elvonni a lényegről.

Egyénenként változó az is, kinek mennyire fontos, hogy ünnepi embert öltöszn magára, ha templomba megy, ünnepre készül. Sokan előveszik a szép ruhát, míg másoknál a kényelem és az önazonosság a fontosabb. Éppen ezért nehéz általánosságban szólni erről a témáról, mégis az a gyanúm, hogy ma már sokkal kevésbé ítélünk meg valakit annak alapján, hogy mi van rajta.

Legjobb példa erre a női lelkészek munkaruhájának kérdése, amelyre a teológusképzés során is ki szokás térni. Ám míg régebben akár a hajfestés is feltűnést keltett, ma már senkit nem zavar, ha lelkészeink adnak magukra, sőt egyre többen élhetik meg felszabadító élményként, hogy divatos megjelenésükkel inkább növekszik a népszerűségük, semmint csökken.

Azonban gyülekezetében a lelkész közszereplő, ezért is meghatározó számára, mit hogyan visel a Luther-kabát alatt. Svédországban és Angliában már divattervezők álltak a lelkészek mellé ez ügyben, és terveznek számukra klerikális divatkollektiót. Nem kihívó, de divatos papi civil ruhákat kínálnak – divatmagazinnak megfelelő képekkel illusztrált webshoppal (*képünkön*), házhhoz szállítással, ahogyan a 21. században elvárható.

Láthatóan evangélikus

A hívek számára is egyre több a lehetőség, hogy felekezeti hovatartozásukat az öltözködésükben is kifejezzék. A Luther-rózsás póló ma már nemcsak evangélikus gimnazistáink kinyúlt iskolai sportruházatának része lehet, de kifejezetten trendi darabokat is rendelhetünk az interneten

keresztül – férfi-, női és gyermekdivat kategóriában egyaránt. De vannak Luther-rózsás kiegészítők: oldaltáska, karóra vagy nyaklánc is.

A középiskolás korosztály egyébként a valóságos divat műfajában mutathat példát. Néhány évvel ezelőtt keresztény fiatalok világszerte, így nálunk is színes, kézzel csomózott WWJD-s karkötőkkel fejezték ki: számukra fontos, hogy hovatartozásuk valamilyen módon a viseletükben is megjelenjen, ám ezt nem hivalkodóan, hanem az akkori trendeknek megfelelően tették. (A WWJD a *What Would Jesus Do?* – *Mit tenne Jézus?* – mondat rövidítése.)

„Öltözzétek fel a Krisztust”

Ed Young amerikai lelkipásztor és többkötetes szerző *Fashion Pastor* címmel divatblogot ír. Abból indul ki, hogy mindannyian igyek-

szünk divatosak lenni, mindannyian gondolkodunk a divatról. Úgy véli, hogy a divat fontos eszköze lehet annak, hogy „elérje a világot Jézus reménysége és szeretete”. Meglepő lehet az oldala azért is, mert itt egy férfi lelkész ad stílustanácsokat: mit, hogyan, mikor viseljük? „De a végső kérdés nem az, hogy mit, hogyan és mikor, hanem hogy kit viselünk” – olvasható a blogban.

Fontos missziós szempont tehát az öltözködés – hiszen nem mindegy, hogy derűs, vidám ember benyomását keltjük-e, amikor keresztény emberként megjelenünk a világban –, a legfontosabb kérdés mégis az, hogy kit viselsz magadon és magadban. Vagy másképp megfogalmazva: mit takargatsz?

Orosz Gábor Viktor evangélikus teológus szerint a világi kultúra „első szépművészeti beavatkozása” a lapulevél, amellyel az első emberpár – szegényét leplezendő – magát eltakarni igyekezett a bűnbeesés után. „Tehát a mai értelemben vett divatnak, öltözködéskultúrának a zsidó-keresztény tradíció kezdetéig visszanyúló gyökerei vannak. Az eltakaráshoz ugyanakkor társadalmi elvárások is kapcsolódnak. Hiszen másképpen kell öltözködnie egy banki tisztviselőnek, mint egy metróellenőrnek vagy egy orvosnak vagy papnak. De azt is tudjuk, hogy a felsoroltak milyen szívesen szabadulnak meg egyenruháiktól szabadedjükben, és válnak hétköznapi emberekkel.

Ha keresztény divatról beszélhetünk, akkor elsősorban nem az NDK-s időkől ismert Jézus-szandálra kell gondolnunk, hanem arra a Jézus Krisztusra, aki megváltott bennünket a megfelelés kényszerétől, és a józan belátás lelkületét ajándékozta nekünk, amelyre jellemző a mértékletesség, a szükséges és az elégséges felismerésének képessége, valamint a másokkal szembeni elfogadás képessége. Nemhiába mondja Pál apostol: »...öltöszétek magatokra az Úr Jézus Krisztust...« (Róm 13,14)”

■ LABORCZI DÓRA

Az új ruhába öltözés ünnepe

Hagyományos liturgikus ruhát öltöttek magukra lelkészeink

Noha a magyarországi gyakorlatból a felvilágosodás során külső befolyás hatására kikopott, a jelenlegi liturgikus megújulás lehetőséget adott arra, hogy lelkészeink a hagyományos, a lutheránus egyházakban (is) megszokott módon ismét albában, illetve a liturgikus öltözet-re helyezett stólában végezzék szolgálataikat.

Ennek támogatására a *Fraternitas Lelkészegyesület* negyedízben hirdetett pályázatot aktív evangélikus lelkészek, illetve felszentelésük előtt álló lelkészjelöltek számára liturgikus öltözetekre: albára vagy stóla készletre. A pályázaton el-

nyert öltözékeket bensőséges ünnepségen, istentisztelet keretében adták át június 26-án a székesfehérvári templomban.

– Krisztus eljön ítélni élőket és holtakat – idézte fel a *Niceai hitvallás* szavait 2Tim 4,1–5 alapján tartott igehirdetésében *Ittész János* nyugalmazott püspök. – Akkor ott állunk előtte papi ornátus nélkül, és az lesz a kérdés, hogy betöltöttük-e szolgálatunkat. Hirdessétek az ígét, mert erre kaptatok elhívást! Nem azért van az evangélium, hogy beszélhessen az egyház, hanem azért van egyház, hogy megszólaljon az evangélium. Jaj annak, aki arról

beszél, amire az emberek vágyódnak, akik emberi guszts szerint válogatnak, hogy miről szabad beszélni, vagy hogy mi a politikailag korrekt! Testvéri szívvel intelek benneteket: ne menjetek fel úgy a szöszékre, hogy az igazságon titeket, mit szólnak az emberek, hanem az örvendeztessen és kínozzon, hogy mi bizatott rátok! Az istentiszteleten a pályázó lelkészek átvették, majd magukra öltötték új liturgikus öltözékeiket, amelyeket ezentúl gyülekezeti és közegyházi szolgálatukban egyaránt használni fognak.

■ TUBÁN JÓZSEF felvétele

Első sor: Fülöp Mónika, Nagyné Garas Krisztina Judit, Molnár Lilla, Isó Zoltán, Szlaukó Orsolya, Hamza Kinga Dalma, Weltler Gábor. Hátsó sor: Kovács László, Horváth Anikó, Veres-Ravai Réka, Ittész János, dr. Széchei Béla, dr. Wagner Szilárd.

HIRDETÉS

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

2015. 07. 12

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium épületeinek energetikai korszerűsítése

A kőszegi Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium több mint 270 millió forintot nyert az *Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív program* keretében. A támogatás lehetővé tette az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium épületeinek külső hőszigetelését, külső nyílászáróinak cseréjét, fűtési, használatimelegvíz- és szellőzőrendszerének korszerűsítését, világítás-korszerűsítését, valamint napkollektoros és napelemes rendszerek telepítését.

Az épületek energetikai tényezői, fűtési és használatimelegvíz-rendszerük már nem tett eleget a kor elvárásainak, nyílászáróik és fényforrásaik elavultá váltak. A beruházásnak köszönhetően a kedvezőtlen hőtechnikai adottságokkal, korszerűtlen elektromos hálózattal és magas energiafogyasztással rendelkező épületek komplex energetikai fejlesztésére került sor, megújuló energiaforrások bevonásával.

A most befejeződött projekt keretében napelemes rendszert építettek ki, a fűtési és használatimelegvíz-rendszert pedig teljesen felújították, napkollektorokkal segítve a működését. A kollégium épületében megújulóenergia-alapú faelgázosító kazán telepítése is megvalósult, továbbá a meglévő konyhai szellőzőrendszert is korszerűsítették. Sor került a falak utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték.

A projekt elsődleges célcsoportja az Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium valamennyi tanulója, lakója és dolgozója. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

További információ kérhető:
Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakképző Iskola és Kollégium (9730 Kőszeg, Árpád tér 1.)
igazgato@teki.sulinet.hu; www.teki.sulinet.hu

A Luther Otthon – Szakkollégium

A Luther Otthon – Szakkollégium a Magyarországi Evangélikus Egyház egyetlen budapesti felsőoktatási kollégiuma. Ahogy egy volt kollégistánk megfogalmazta: „A XIII. kerület szívében, festői környezetben, a volt Láng Gépgyár, a szennyvíztelep és az angyalföldi hőerőmű »arany háromszögében« elhelyezkedő patinás épület (volt munkásörlaktanya) ad otthont az ország minden pontjáról érkező, tanulni vágyó evangélikus fiataloknak. A kollégiumba bárki jelentkezhet, aki a főváros valamely

egyetemének vagy főiskolájának hallgatója. Így a festőtől a zenészen át a mérnöki és a bölcsész szintre minden szaknak akad képviselője. Kollégiumi életünk három meghatározó területe a közösség, a szakkollégium és a hitélet.”

A kollégium közel nyolcvan – elsősorban evangélikus – diáknak nyújt otthont Budapesten, tanuljanak bármely felsőoktatási intézményben. A viszonylag kis létszámnak is köszönhetően rendkívül családias hangulat uralkodik a falak között: a

hitélet, a közösségi élet, valamint a szakkollégiumi munka egyaránt aktív, élettel teli.

Az alábbiakban szeretnénk részletesebben is bemutatni az olvasóknak a Luther Otthon – Szakkollégiumot. Mindezt azzal a céllal, hogy minél többekhez eljérjen jó hírünk, és minél több érettségizőben felkeltjük a vágyat, hogy az egyetemi, illetve főiskolás éveit egy nem mindennapi, sokszínű, vidám közösségben töltsék el.

■ BARTHEL-RÚZSA ZSOLT
igazgató

Luther – Hitélet

Többször elgondolkodtam már azon, mit válaszolnék, ha valaki megkérdezné, szerintem mi ennek a kollégiumnak a különlegessége, mi

az, amiben többet nyújt, mint egy hasonló diákszállás. Mindig arra jutottam, hogy azt mondanám, nem is valami, hanem valaki teszi különlegessé:

maga Jézus Krisztus. Jó kollégiumi közösséget, ha elvéve is, de talál az ember, és magas szintű képzést nyújtó szakkollégiumok között is válogathat a Budapesten tanuló diák. Olyan helyből azonban, ahol hitben is fejlődhet, vagy elindulhat a hit útján, már sokkal kevesebb van.

Egy kollégium a találkozásokról szól: az elkerülhetetlen mindennapos találkozásokról – hiszen viszonylag kis területen sokan élünk együtt – és gyakran a szakmai találkozásokról, melyek során tanulunk, fejlődünk, tágitjuk a látókörünket. A Luther Otthonban ráadásul lehetőség van más jellegű találkozásra is: testvéri közösséget alkothatunk, és így lehetünk együtt Urunkkal. Mindezt pedig lutheri szellemben tesszük, hiszen meghatározó számunkra reformatori örökségünk.

Nem véletlen, hogy kollégiumunk *Luther* nevét viseli. Bár talán kézenfekvőnek tűnik, hogy egy evangélikus intézményt a nagy reformátorról nevezzenek el – meg sem kérdőjelezzük, hogy miért történt ez így –, de szerintem nem pusztán Luther Márton előtti tisztelgés volt ez.

Azt hiszem, Luther sok mindenben hasonlított ránk. Nemcsak abban, hogy sokak elmondása szerint víg kedélyű ember volt, aki szerette a zenét, a jó beszélgetéseket és a sört, hanem abban is, hogy amit tett, azt szenvedélyesen tette – így kutatta az igazságot is –, nagyon alaposan, mindenfelől megvizsgálva a kérdéseket. Minket is erre biztatnak az egyetemen: egy-egy

problémát a lehető legtöbb szempontból nézzünk meg.

Luther így elérkezett Jézushoz, a végső igazsághoz, és azután már az egész életét odaszánva hirdette a kereszt evangéliumát. Az a reménységünk, hogy az itt lakók is mind eljutnak erre a nagy felismerésre. Ehhez azonban szükség van arra az őszinte érdeklődésre, amely Luther sajátja volt.

Grendorf Péter, aki 2015 áprilisától kollégiumunk lelkésze, a sokak számára talán inkább egy mai magyar slágerből ismerős kérdéssel kezdte első áhítatát: „Van-e szándék? Van-e szándék arra, hogy találkozz az élő Úrral, hogy megismerd, megértsd – az eszeddel, de a szíveddel is –, hogy mit tett érted? És aztán: van-e szándék, hogy ha mindez megtörtént, kövesd őt az úton?”

Akiben pedig szándék van, azt szeretettel várjuk lelki alkalmainkra, melyeket általában a lelkész és segí-

tője, a mentor szervez. Hetente tartunk áhítatot, melyek után vannak, akik ott maradnak beszélgetni különféle, általában a korosztályunkat foglalkoztató elméleti és gyakorlati hitkérdésekről.

A tanévet úrvacsorás istentisztelettel kezdjük és fejezzük be, és reménység szerint a következő évtől havonta lesznek úrvacsorai alkalmaink. Évente egyszer csendes hétvégén vehetnek részt a kollégium lakói. Advent idején szokássá vált a vasárnap esti gyertyagyújtás és elcsendesedés, alkalomadtán pedig imaközösségben is együtt lehetünk egymással és Istennel.

Mindezek a Szentlélek eszközeivé válhatnak, hogy a Luther Otthon olyan hely lehessen, ahol a lakók eljuthatnak az igazság ismeretére, és nemcsak tudásban, hanem hitben és szeretetben is növekedni tudnak.

■ GARAI SZILVIA
mentor

Egy dunántúli kisvárosból csöppentem ide, sosem voltam kollégista. Emlékszem, annak idején, az érettségi után tartottam is attól, hogy egyedül kell életben maradnom valahogy Budapesten, amelyet mesziről nézve nagyon zordnak és átláthatatlannak véltem. Családias, szerethető fészekre vágytam, ahová nap mint nap jó lesz megérkezni, ahol biztonságban tudhatom magam, és talán a környezetemben levőket is elviselem valahogy.

Szinte a véletlennek köszönhető, hogy tudomást szereztem a Lutherkoliról. Azonban négy itt eltöltött év után bátran kijelenthetem, hogy az előzetes várakozásaimat maximálisan felülírta mindaz, amit a kollégiumban és a kollégiumtól kaptam.

Azt már a beköltözésemkor biztosra vettem, hogy a kollégium legfőbb erőssége a közösség, amelyet nyitottnak és emberarcúnak láttam. Hiába vagyunk mi, az itt lakók sokfélék, mégis van valami, ami kö-

zös bennünk. Mindenki mindenkit ismer, nem lehet úgy végigmenni a folyosón, hogy ne barátokba botoljon az ember. A sokféleségünk pedig ilyen barátságos közegben remek terep arra is, hogy olyan emberekkel is kapcsolatba kerüljünk, akikkel a kollégium nélkül talán sosem lenne közös pontunk. Észrevétlenül fejleszthetjük – méghozzá tét nélkül – a kommunikációs képességünket, mindezt ráadásul rengeteg különböző háttérű, érdeklődésű és személyiségű emberrel.

Márpedig a Luther Otthon sokszínűsége igazán izgalmassá teszi az ittélést. A jogásztól a gazdasági képzésen keresztül a mérnöki területekig, a bölcsészettől a művészeteken át egészen az orvostudományi képzésig minden elképzelhető tudományterületről fúj össze minket ide a szél az ország legkülönbözőbb sarkaiból. Ez pedig nemcsak kalandos ismerkedést és életre szóló barátságok kialakulását teszi lehetővé, hanem rövid távon is hihetetlenül praktikus tud lenni. Mert bármilyen problémája, kérdése adódik az embernek, meg fogja találni hozzá a „szakembert” házon belül.

Az pedig, hogy nem csak a saját szakterületünket képviselő hallgatókkal élünk egy fedél alatt, hasznos és széles körű tájékozódási lehetőséget biztosít. Ez az, ami az én látókörömet biztosan tágította.

Minden bizonnyal elcsépelet gondolat, de ideillik: a közösségtől annyit kapsz, amennyit te magad is beleteszel. Ezt igazolhatom. Az első évemet csendes szobamagányban töltöttem. Szobatársammal és még néhány lakóval volt kapcsolat, de főként a tanulmányaimra összpontosítottam. Aztán szép lassan elkezdtem nyitni, amiből pedig olyan élmények születtek, amelyekre nem is számítottam. Megéreztem, milyen is igazán egy közösség részének lenni. Hajnalig tartó beszélgetések, éjszakába nyúló társasozások, közös filmezések, kolis programokon való aktív részvétel. Megérte hátrahagynom a négy falat. A kollégiumot őszintén mondhatom *otthonomnak* is.

És hogy milyen is ez az otthon? Aprócska. Más egyetemi kollégiumokhoz képest a mi nagyjából nyolcvanfős közösségünk – a leg-

jobb értelemben véve – eltörpül. Szobánként kettő-négy ember él együtt, jut egy szoba a fiúknak, egy a lányoknak, közös fürdővel és közös konyhával emeletenként. A főzőhelyiségen való osztozás megteremtí a tervezett együtt főzőcskézés

Otthon –

itt lennünk”

Szakkollégium – Látókörbővítés

célja Magyarország jövőbeli vezető értelmiségieinek „kinevelése”, így a legfontosabb kurzusaink a vezetőképzés és a kommunikációs tréningek.

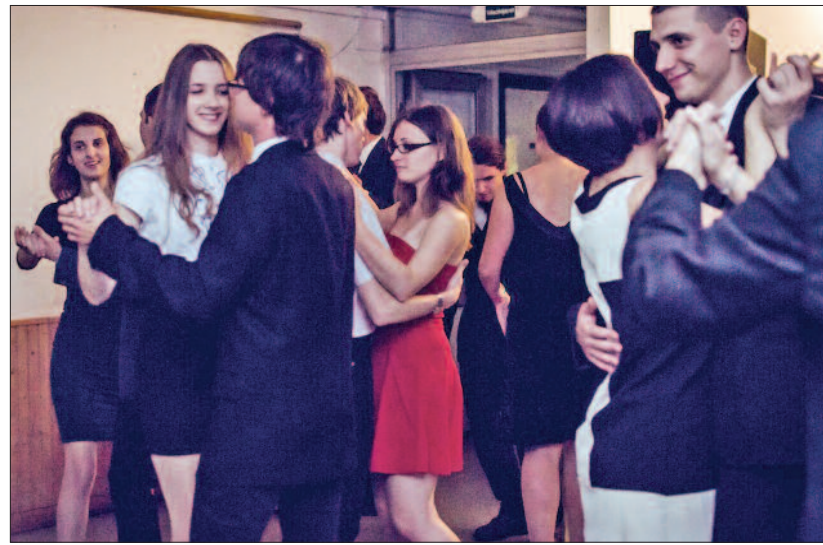
Ezek mellett az úgynevezett „látókörbővítő” kurzusaink célja, hogy hallgatóink belelássanak más szakterületek tevékenységébe, és jobban megértsék azokat a hatékonyabb együttműködés érdekében. Mindezt könnyed, érthető stílusban és érdekesen. Célul tűztük még képzéseink további fejlesztését, színesítését, hogy a későbbi generációk, illetve a képzést elvégző, visszatérő hallgatók is gazdagodhassanak belőlük.

A képzés bevezető kurzussal indul az elsősként beköltöző hallgatóknak, majd felvételi jellegű elbeszélgetés során dől el, hogy a lakó tagja lesz-e a szakkollégiumnak. Ezután három-öt félév vezetőképzés, kommunikáció és egyéb kurzusokkal telik el, az utolsó félévben pedig az úgynevezett műhelymunka készül el.

A műhelymunka rövid, szakdolgozat jellegű, egyéni vagy csoportos, általában kutatást lezáró munka. Az általában április elején megrendezett szakkollégiumi konferencián rövid előadás, „védés” keretében a hallgatók bemutatják a műhelymunkát vagy más szakmai munkájukat. Ezel az alapképzési kurzus lezárul, a hallgatók a tanév végén oklevelet kapnak az elvégzett szakkollégiumi képzésről.

Jelenleg a szakkollégium tagjai csak az otthon lakói közül kerülnek ki, és a szakkollégiumi képzés nagyjából a három, három és fél éves alapképzés idejét tölti ki. Jövőbeli céljaink között szerepel a „mesterképzés” is, amely a hosszabb ideig itt lakók további szakmai fejlődését biztosítaná. Szeretnénk élni a kapcsolatot más szakkollégiumokkal és (evangélikus) egyházi közösségekkel, hogy szélesebb körben még színesebb és hasznosabb szakmai háttérrel bízhassunk tagjainknak, azaz nem csak az otthon lakóit céloznánk meg képzésünkkel.

■ HORVÁTH SOMA MÁTYÁS
szakkollégiumi vezetőségi tag

Felvételi tábor

Az itt olvasottak alapján kollégiumunk igazán csábító lehetőségnek tűnhet bárki számára, aki Budapesten tanul, vagy ide készül egyetemre, és olyan keresztény otthonra vágyik, amely nemcsak segíti, de ki is egészíti felsőfokú tanulmányait. Azoknak, akik most kedvet kaptak, és a Luther Otthon lakói szeretnének lenni, vagy ismernek olyanokat, akiknek épp egy ilyen otthonra lenne szükségük, bemutatjuk kollégiumunk felvételi rendszerét.

A Luther Otthon felvételi táborát, amelynek elsődleges célja, hogy az adott évben megüresedő helyekre új lakókat találjon, mindig augusztus első vagy második hetében rendezzük meg. Ez egy egész hétvégén zajló program, péntek délutántól vasárnapig tartó közösségi alkalom. Idén július 31. és augusztus 2. között rendezzük.

Annak idején azért döntöttünk az ilyenfajta felvételi mellett, mert talán ez a legjobb módja annak, hogy egyrészt a felvételiző megismerhesse közösségünket, lakókörnyezetünket, és eldönthesse, hogy olyan-e a kollégium, amilyenben élni szeretne, vagy sem. Másrészt mi is szeretnénk találkozni a gólyajelöltekkel egy formális felvételi elbeszélgetésen kívül is, hogy jobban megismerhesük azokat az embereket, akikkel – ha felvételt nyernek – éveket fogunk egy tető alatt, egy otthonban eltölteni.

Ahogy az eddigiekből is kitűnik, a mi kollégiumunk – az általános gyakorlattal ellentétben – nagy súlyt fektet a közösségre. Ezért legfőképpen ebből a szempontból keresünk új lakókat, azaz arra törekszünk, hogy olyan hallgatókat vegyünk fel, akik közösségünk részévé tudnak majd válni. Az új lakók kiválogatásánál persze egyéb körülményeket – mint például szociális háttér, gyülekezeti kötődés vagy a lakóhely fővárostól való távolsága – is figyelembe vesszünk.

Ez a felvételi gyakorlat tehát közvetlenebb – és kötetlenebb – eljárás azokkal összehasonlítva, amelyek más egyetemi kollégiumoknál megszokottak, így senkinek nincs félnivalója a jelentkezéskor. A felvételi tábor magát egy kellemes beszélgetésekkel és programokkal eltöltött hétvégeként lehet a legegyszerűbben elképzelni. Péntek estétől a vasárnap hivatalos felvételi elbeszélgetéséig folyamatos alkalmakkal várjuk a jelentkezőket, amelyek között megtalálhatók a kollégiumot bemutató előadások, közös áhítat, ismerkedős programok és játékok is; ezekkel is szemléltetve, hogy milyen az élet a Luther Otthonban, körülbelül mire számíthat az, aki a lakója lesz.

Jelentkezési lap és további információk a kollégium honlapján (www.lutherotthon.hu) találhatók.

■ SIMON DÁNIEL
felvételi bizottsági tag

Közösség

mellett a „spontán” közös főzéseket, szóval fontos közösségi helyszín is a konyha. A kollégium társadalmi életének legfőbb színtere persze a multifunkcionális ebédlő, ahová hétköznap este a vacsora illata csalja oda a népet, de amely a legtöbb

különleges (és hagyományos) kollégiumi banzár helyszínéül is szolgál.

Programok pedig akadnak bőven. Meglehet, nem lenne túl izgalmas mindet felsorolni, de megemlítem a következőket illusztrációképpen: az elsőévesek közösségbe való integrálódását elősegítő szervezzük meg az év eleji gólyatábor, ahol a kollégium apraja-nagyja képviselteti magát. Aztán a gólyák a gólyahéten bizonyíthatják rátermettségüket, a hét végi gólyabálon megrendezett avató után pedig teljes jogú tagok lehetnek. De van Mikulás-buli, farsang, grillparti, azaz a zenés-táncos mulatságokból is kijut.

Szervezzük közös kirándulásokat is, idén például Egerbe látogatunk el. Ezek a programok az egész közösséget célozzák meg, de sok kisebb csoportos, önszerveződő esemény is alakul év közben, például gyakran túrázunk, főként a kéktúra útvonalán. Vannak spontán filmnézések, közös társasozások, együtt zenélések is. Az irodalom iránt fogékonyabbakat sem hagyjuk cserben, a hangulatos irodalmi teaházunkon bárki felolvashatja ked-

venc novelláját, versét, saját alkotását vagy bármit, amit szívesen megosztana a többiekkel. Többször volt már véréadás is a kollégium ebédlőjében. A repertoár színes, mindenki talál a megszokott programok között olyat, ami hozzá igazán közel áll.

A kollégiumról annyiféleképpen lehetne írni, ahány ember itt lakik, hiszen biztosan mindenkinek más ad/adott.

Egyetemisták vagyunk, fiatalok, keresztények. Ha más nem, ez biztosan közös nevező. Olyan barátárok születnek itt, amelyek – merem remélni – egy életen át tartanak. Sokszor látom az elbálgatókon is, hogy nehezen hagyják itt ezt az otthont. És hazudnék, ha azt mondanám, nincs bennem félsz, hogy mi lesz, ha két év múlva elmegyek innen. Abban viszont biztos vagyok, hogy korábban soha nem tapasztalt módon élhetem meg itt a közösség megtartó erejét. A „sosem vagyok egyedül” érzés legpozitívabb formáját.

■ PAPP ÁGNES
presbitériumi tag

„A rendszer aztán észbe kapott”

Beszélgetés Csatári Bence történésszel

► Sokoldalú, színes személyiséggel ülök szemben. Dr. Csatári Bence történész, kutató, újságíró. Hét éven át a Magyar Távirati Iroda (MTI) munkatársaként az egyházi vonatkozású eseményekről tudósított, jelenleg pedig a Nemzeti Emlékezet Bizottságának tudományos kutatója. Az MTI-s időszak alatt kerültünk ismeretségbe, ezért kivételesen engedtessek meg számunkra – mint régi kollégáknak – a tegeződés. Beszélgetésünk apropója Csatári Bence vadonatúj könyve, amely egy eddig feltáratlan területre vet fényt *Az ész a fontos, nem a haj – A Kádár-rendszer könnyűzenei politikája* címmel.

– *Mi áll a témaválasztásod háttérében? Tudom, hogy doboltál egy rockzenekarban, indultatok a Ki mit tud?-on is, no meg édesapád, bátyád biztos elvitt a legmenőbb együttesek koncertjeire...*

– A muzikalitás benne van a „vérében” a családnak, bár profi zenésről nem tudok. Tíz évvel idősebb bátyám mutatott először lemezeket, hat-hét évesen már ismertem jó néhány külföldi előadón kívül az *LGT* albumait, az *Eddát*, a *Hobo Blues Bandet*, a *P. Mobilt* és a *Hungáriát*, a szüleim révén pedig táncdalénekeseket: *Németh Lehelt*, *Záray-Vámosit*, *Kovács Katit*, *Korda Györgyöt*, *Koós Jánost*. Sőt egy 1981. áprilisi, titokban készült kalózfelvételről azt is hallhattam, mi zajlott a sárboárdi Beatrice-koncerten...

– *Mi volt az első nagy zenei élményed?*

– Egyértelműen az *István, a király*. 1983-ban tizenegy éves voltam, amikor bátyám megkapta karácsonyra szüleinktől a dupla nagylemezt, és ő mesélte el a királydombi élményét is. Nagy hatással volt rám, hogy egy színházi milióbe oltott rockalkotás ilyen közösségi élmény lehet. Ma már nincs meg a rajongókban ez a közösségi tudat, mindenki jóformán „mindent” hallgat. Akkoriban voltak „abbások”, „Boney M.-esek”, „eddások”, „P. Mobil-osok”, „hobósok”, „ricsések”...

– *Az István, a király bő fél évtizeddel a rendszerváltozás előtt – amelyet akkor persze még nem sejtett talán senki – már mintha szabadon szólhatna. „Ó, mondd, te kit választanál!” – így a kezdő, fiúbemászó nóta, amikor még egypártrendszer volt. Meg az 1956-os érzések burkolt megjelenítése... Mindezekről részletesen írsz a könyvedben. A Szőrényi–Bródy szerzőpáros valamit zseniálisan eltalált. Bátrak voltak? Vagy utólag magyarázzuk bele, mi volt elrejtve a sorok között?*

– Nem, semmiképpen sem utólagos belemagyarázás! A 20. század Bánk bánjaként emlegetett mű olyan kérdéseket feszegetett, amelyeknek a felvetése akkoriban nem volt „tren-

di”. Szőnyeg alá söpört témákat hoztak elő a szerzők: például a nemzeti érzést. 1983-ban nem lehetett beszélni a határon túli magyarság problémáiról, de 1956-ról se! Talán ez volt a két legnagyobb tabutéma a Kádár-rendszerben.

Az István–Koppány-ellentétet nagyon sokan *Kádár János* kontra *Nagy Imre* ellentétként fogják fel – vannak is bizonyos párhuzamok. Például hogy idegen haderő verte le a szabadságharcot, Kádár így került hatalomra. A nemzetegyesítés gondolata is megjelenik a műben; elég, ha csak arra gondolunk – s ez Bródy János részéről minden bizonnyal tudatos –, hogy a Koppány táborában lévő nemesuraknak a nevei határon túli földrajzi nevek: *Torda*, *Laborc*... S a mű végén megjelent a nagy, ötvenméteres nemzetiszínű trikolór, és elhangzott a *Himnusz*. Utóbbit akkor csak pártrendezvényeken lehetett énekelni!

Koltay Gábor rendezésében tehát az ősbemutatón megpróbálták fessegetni a határokat. Szerencsére a főpróba után nem szólt le senki a pártközpontból, hogy „elvtársak, ezt mégsem így kéne csinálni...” A könnyűzene terén nem minden szempontból volt Magyarország a „legvidámabb barakk”, de el kell ismerni, hogy *Maróthy László* – akit Kádár János utódjaként könyveltek el, s akkor éppen a budapesti pártbizottság első titkára volt – felkarolta Szőrényi Leventéket, és ő adott zöld utat az *István, a királynak*.

– *Utalsz arra is, hogy Réka személye is szimbólum volt.*

– Ezt lehet, hogy csak a történész mondatja velem. Erről a konkrét kérdéssel nem beszéltem Bródy Jánossal. Tény, hogy 1958. június 16-án kivégezték Nagy Imrét és mártírtársait. Az özvegyeknek azonban nem mondták meg, hol vannak szeretteik sírjai. A darab végén Réka kikéri édesapja holttestét, de nem adhatja meg neki a végtisztességet – ahogy *Maléter Pálné* és társai sem kapták meg férjeik földi maradványait...

– *A könyvbemutatón említetted, hogy téged is meglepett, milyen nagy*

számban maradtak fenn ügynöki jelentések a könnyűzenei élet szereplőiről, noha nagyon sok irat megsemmisült. Volt, hogy a gitáros jelentett a billentyűsről, aki erről mit sem tudva jelentett – a gitárosról. A III/III-as Csoportfőnökségen a könnyűzenei élet ellenőrzésével is foglalkoztak tartóztak, a zenekarokat és rajongótáboraitak erre szakosodott ügynökök figyelték.

– Óhatatlanul szabadságvágy fejeződött ki a pop- és rockzenében, illetve a koncertek egy-két órája megadta a fiataloknak a szabadság illúzióját, miközben kitombolták magukat. Ez egyrészt csípte a hatalom szemét, hiszen míg a koncertekre tömegek jártak, addig egy unalmas KISZ-rendezvényen (*Kommunista Ifjúsági Szövetség – a szerk.*) nem töltek el – ha nem volt ott egy rockzenekar. Másrészt erre válaszul kitaláltak a szolidaritási rockfesztiválokat, így a fiatalok lelkesen „szolidaritottak” a kommunista Vietnam, Kambodzsa, Laosz mellett...

Az országban szabadon koncertező zenekarokat természetesen megfigyelték, a zenészek egy része pedig – saját jól felfogott érdekében – tartózkodott a rendszerellenes megnyilvánulásoktól a koncerteken. *Kóbor János* is így emlékszik: „Mi soha nem mentünk a falnak, nem mentünk tudatosan a rendszernek.”

Érdekes adalék: a hatalom „fülest” kapott arról, hogy 1981. március 26-án a Nemzeti Sportcsarnokban *A koncert* – vagyis az *Illés*, *Tolcsvayék*, *Koncz Zsuzsa* és a *Fonográf* közös nagykoncertje – alkalmával esetleg megalakul a KISZ ellenszervezete, egy alternatív ifjúsági szövetség, amely már nem lesz kommunista. Ez nem következett be, de a mai napig többen így emlékeznek. Nem véletlen, hogy ezen a koncerten is rengeteg ügynök dolgozott.

– *A könyvedben „szentháromságnak” nevezted azokat az előadókat, illetve zenekarokat, akik és amelyek a hatvanas–hetvenes években kerültek fel a könnyűzene egére, és szinte a mai napig állócsillagok rajta... Tehát minden kontroll és korlát ellené-*

re volt mód igazi tehetségek kiteljesedésére.

– Feltétlenül! A „nagy generáció” fel tudta építeni saját mítoszát. És mivel ők voltak az első, elementáris erővel megjelenő divathullám, ezért a mai napig joggal elmondhatják magukról: nagyot alkottak, meg tudták mozgatni az embereket. Mások mellett *Koncz Zsuzsa*, *Kovács Kati*, az *Omega* és *Bródy János* ma is hihetetlen népszerűségnek örvend. Ha fellapozzuk az 1980-as évek elejének ifjúsági sajtóját, azt látjuk, hogy már akkor úgy tekinttek *Benkő Lászlóra* vagy *Bródy Jánosra*, mint nagy öregekre. Ez a mítosz a ma „sztárstátusban” lévő előadóknak – már csak a körülmények megváltozása miatt is – nagy valószínűséggel nem adatik majd meg.

– *A keresztyén fiatalok számára a hatvanas évektől a gitárral kísért énekek váltak egyre fontosabbá, a „kor divatja” hamar elérte az egyházakat is. Megszülettek a máig énekelt keresztyén „slágerek”, sőt alakultak zenekarok is, egyházunkban például Győri János Sámuel vezetésével a Hermóns. Ezeket a népszerű ifjúsági lelkészeket éppen úgy megfigyelték, mint a poprock zenekarokat, a hatalom rájuk is gyanakvással tekintett. Az Állami Egyháziügyi Hivatal dokumentumai között biztosan bőven találni ezekről szóló jelentéseket...*

– *Hogyne! Sőt a Mátyás-templomban a hatvanas években két alkalommal rendezett beatmiséről is született feljegyzés. Vagy például Silye Jenőről, aki a modern liturgikus egyházi énekek atyjának számít a katolikus egyházban, szintén maradt fenn iratanyag. Leírták, hogy a nagymarosi ifjúsági találkozókon milyen dalokat adott elő, mennyire tudná a társadalmat szembefordítani a pártállammal, és így tovább. A Kádár-rendszer módosításokkal ugyan, de egyenes ági folytatása volt a Rákosi-rendszernek az egyház–pártállam kibékíthetetlen ellentétét tekintve is. Kádár több plénumon is megfogalmazta ellenérzését az egyházakkal szemben.*

– *Apropó, egyházak és pártállam: 1984-ben világra szóló esemény volt a Lutheránus Világszövetség budapesti naggyűlése. Nyilván ez is feladatot adott az állambiztonságnak.*

– A Budapest Sportcsarnokban beépített emberek garmadája figyelt, de *Káldy Zoltán* püspök maga is érintett volt. Nem törnék pálcát azonban senki felett, aki úgy érezte, csak így tudja az egyház érdekeit képviselni, vagy esetleg zsarolás hatására működött együtt a III/III-as Csoportfőnökséggel. Ismerni kell a kor viszonyait ahhoz, hogy ítéletet mondhassunk – főleg erkölcsileg – az egyházban tevékenykedő hálózati személyek felett. (*Az egyházon belüli ügynöktevékenység feltárására, az egyházi személyek egyedi eseteinek feldolgozására éppen az evangélikus egyház kezdett példaértékű tényfeltáró munkát. – A szerk.*)

– *Jézus: nem – klubok: igen. Így hangzik könyved egyik izgalmas fejezetének címe.*

– A *Jézus Krisztus szupersztár* 1972-es magyarországi ősbemutatójára utalok. A vallási téma tehát a rockzenében is megjelent. A darabot a *Korong* együttes több helyütt – például a Műegyetem klubjában – előadta magyarul. A visszaemlékezések alapján színvonalas volt a produkció, *Mária Magdolnát* például *Bódy Magdi* énekelte. De elhangzott belőle részlet a *Ki mit tud?-on*, betétdalait játszotta a rádió, a musicalfilmet pedig magnósklubokban vetítették. A rendszer aztán „észbe kapott”,

hogy ezzel a darabbal vigyázni kell, így gyorsan levetették a műsorról. Maga *Aczél György* szólt le telefonon a pártközpontból, hogy be van tiltva. Egyébként ki is lehetett mutatni a templomba járás egyfajta reneszánszát a musical hatására.

– *A könyv után essék szó a szerzőjéről is: a történelem–földrajz szakos tanárt csábította el az újságírás, vagy fordítva?*

– Nem kellett „csábítani”, párhuzamosan tudtam foglalkozni mindkettővel. Szegeden, a József Attila Tudományegyetemen végeztem, és mellette a József Attila Szabadegyetemen tanultam újságírást Budapesten. Egyetemi lapokba kezdtem írni, és szinte azonnal könnyűzenei témákkal, énekes-, zenésztérjűkkel kezdtem. Például egy debreceni kirándulás alkalmával, „partizánakció” keretében felkerestem a *P. Mobil* billentyűsét, *Cserhádi Istvánt*. Később Székesfehérváron történészként dolgoztam, könyvek társszerzője voltam, és sokat írtam szabadúszóként.

– *Budapestre jöttél, és hét éven át voltál az MTI vallási-egyházi témákra specializálódott tudósítója. Az egyházi ünnepek előtt rendre nagyinterjúkat készítettél az egyházak vezetőivel. Olvasóként ezeket én nem zárólag protokollinterjúknak láttam: az embert is meg tudtad mutatni az egyházvezető palástja, Luther-kabátja mögött. Közről láttad a nagy és kis egyházak, felekezetek életét, mindennapjait, megismerhetted egyes döntések háttérét. Történészként sok hasznos 21. századi egyháztörténeti adalék birtokába jutottál?*

– Ez a hét év nagyon sokat adott, mert megismertem emberközelből akár *Ittész János* evangélikus elnök-püspököt, akár most regnáló püspökeinket. De *Erdő Péter* bíborossal is nagyon jól tudtunk együtt dolgozni. A református egyház és az izraelita felekezet vezetői szintén mindig a legnagyobb nyitottsággal fogadtak, és segítettek a tájékoztatásban. Számos feledhetetlen egyházi rendezvény része voltam, ami valóban élővé tette számomra a jelenkor egyháztörténetét.

– *A hét év alatt milyennek láttad az egyházak, egyházunk kommunikációját?*

– Ha nem tud valami „különlegességgel” előállni egy egyház, akkor nehezen kerülhet be a fő hírek közé. Minden megbecsülésem azoké az egyházi vezetőké, akik ennek ellenére nem álltak be a sorba, és nem mondták azt, hogy „na, akkor most álljunk tótágast, és mutassuk meg magunkat a médiának”, hiszen Jézus sem azt várja el, hogy így mutassák be az egyházat. Ha következetesen és igaz hittel állnak ki a jézusi tanítások mellett, akkor nem lehet probléma. Szerintem van egy egészséges határ, amelyet nem érdemes átlépni annak érdekében sem, hogy publicitást nyerjen bármelyik felekezet.

– *Végül, de nem utolsósorban: evangélikus vagy – mit jelent ez számodra?*

– Mindenképpen egy közösséghez való tartozást, azon túlmenően, hogy az ember a keresztyén hitét megvallja, és az mérhetetlen lelki megnyugvást, lelki felüdülést ad.

– *Mi a következő nagy feladat, amely rád vár?*

– A Nemzeti Emlékezet Bizottsága lehetővé teszi, hogy a számomra érdekes korszakot tovább kutassam, illetve a Jaffa Kiadóval is fontolgatjuk a folytatását *Az ész a fontos, nem a haj* kötetnek – esetleg egy interjúkötet formájában.

■ STIFNER-KÖHÁTI DÓRA

Isten harca – ember harca

„Az Úr Júdával volt, ezért tudta birtokba venni a hegyvidéket. De a völgy lakóit nem lehetett kiűzni, mert vas harci kocsijaik voltak.” (Bír 1,19)

Amikor Júda, Izráel vezértörzse elindult, hogy a Szentföld déli részeit elfoglalja, győzelmesen vívta meg harcaikat mindaddig, amíg a hegyes felvidéken nyomult előre. Amikor azonban elérkezett nyugatra, a Földközi-tenger partvidékére, az ottani lapály fejlettebb műveltségű, város lakó népével már nem tudott megbirkózni. Azoknak a harci technikájuk fejlettebb volt. Harci kocsijaik voltak. Ezzel egyenértékű eszközöket a honfoglaló csapatok nem tudtak hadba állítani.

Amikor a győzelmes előrenyomulásról beszél a szentíró, az Isten segítségét emlegeti. Amikor viszont a hadjárat elakadásáról számol be, egyszerűen az emberi erőviszonyok következményét látja: a völgy lakóit nem lehetett kiűzni, mert harci kocsijaik voltak. Másvalami nyilatkozik meg szavaiban: sorsunk isteni és emberi erőtenyezőinek az a sajátos együtt látása, amely az egész Szentírásnak alapszemlélete, s amelyet nekünk is el kell sajátítanunk.

Mondhatta volna a szentíró úgy is, hogy a hegyi lakosság harci erejével meg tudott mérközni Júda, mert az övé felülmúlta azt. De ennél most fontosabb, hogy Júda harcoló csapatait láthatatlan szövetségesként kísérte az Úr, akinek hatalma előtt nem állhat meg senki. Harcoltak az emberek, de velük harcolt az Isten is, és ez volt a fontos.

Tehát az Istené a dicsőség akkor is, amikor az eredményeket meg lehetne magyarázni emberileg is. Vannak ilyen csodák. A szentíró jól tudja, hogy azok, akikkel „velük van az Úr”, olyan helyzetekből is győzelmesen kerülnek ki, amelyekben minden emberi számítás szerint el kellett volna bukniuk. De ő nem hajlandó az Isten segítségét csupán az ilyen esetekre korlátozni.

Nem csak akkor van velünk az Úr, amikor meglepetésszerűen avatkozik bele sorsunk alakulásába. Akkor is ő munkálkodik, és akkor is őt kell álda-

nunk minden jó előmenetelért és sikerért, amikor a dolgok emberileg is jól megérthető módjukon folynak.

Isten a legtöbbször elrejtí önmagát az emberi erőfeszítés és igyekezet mögött úgy, hogy a külső szemlélő nem lát belőle semmit sem, s hajlandó volna a sikert, az eredményt az ember számlájára írni. Csak a külszín mögé látó hit veszi észre és vallja meg hálával ilyenkor, hogy Isten szakadatlanul ott volt, segített, a győzelmet is ő adta.

Minél jobban elrejtőzik Isten az emberi erő mögé, a hívó ember annál

MUSZNAJ ÁKOS GRAFIKÁJA (RÉSZLET)

nagyobb hálával és csodálattal tekint fel reá. Teljes felelősséggel viseli a maga szerepét, bármilyen nehéz legyen is az, de közben minden talpalatnyi előrehaladásért, amely harcait jutalmazza, Istent magasztalja.

Vannak idők és körülmények, amelyeknek az a szabályuk, hogy alázatos józansággal számot kell vetnünk a feladat lehetőségével vagy lehetetlenségével, a küzdelem megvívására alkalmas vagy alkalmatlan voltunkkal. S az ilyen időkben és körülményekből tevődik össze az életünk java része. Sokszor bizony abban kell megmutatnunk hitünket, hogy ha valamilyen küzdelemre elhívottnak érezzük is magunkat, várni tudunk, amíg meg-nő az erőnk, és jobban fel tudjuk fegyverezni magunkat a megvívására.

Az emberi erőfeszítés nem felesleges. A győzelmes előrenyomulás megköveteli az emberi erőnek és felkészült-

ségnek a legmagasabb fokon való harcbevételét. Különböztetést a kegyelem segítségére támaszkodni, s a büntetés nem is késik sokáig!

Valahányszor meghiúsul egy-egy reménységünk, vegyük figyelembe az ige tanítását: „...nélkülem semmit sem tudtok cselekedni.” (Jn 15,5b) Ez is tanítása a fent említett ígének.

Ha mi sok gyümölcsöt termünk, akkor ebben a mennyei Atya dicsóított meg, mert életünk minden jó eredménye annak köszönhető, hogy az Isten az ő nagy kegyelméből ideplántálta közénk az „igazi szőlőtőt”, a Krisztust; abba gyöngye vesszőcske gyanánt beleoltotta a mi életünket is, és ebben az életközösségben szüntelen velünk van, és munkálkodik bennünk az ő ereje által. Viszont ha nem termünk gyümölcsöt, ezért az ítélet minket sújt, mint a meddő szőlővesszőket, amelyek levágattatnak és tüzre vettetnek, mert nem szívunkunk magunkba a Krisztussal való közösségből mindig új erőt, és ezért alkalmatlanokká tettük magunkat a ránk váró feladatokra.

Tudjuk, hogy az előttünk levő harcokban is lesznek sikereink, és lesznek kudarcaink is. Az előbbiekről magunknak hízkelkedünk, az utóbbiakért már Istenre hárítjuk a felelősséget. Mert ez a bűnös ember romlásának a lényege: az énje ül az Isten trónusán, és az Isten is csak arra való neki, hogy az énjét szolgálja ki. Ha jól mennek a dolgai, az emberé az érdem és a dicsőség. Ha baj van, akkor Isten a hibás.

Ezt a gondolkozást világítja meg igénk az igazság fényével, és ítéli meg. S aki megérti tanítását, helyrebillenti az igaz rendet: Isten az Úr, és én vagyok a szolgáló. Ha a harc jól végződik, ő magasztaltassék! Ha a harc rosszul végződik, rossz harcos voltam, a vereség megérdemelt lecke!

„Neked, Uram, igazad van, nekünk pedig szegyenkeznünk kell még ma is...” (Dán 9,7) Ezt kell jól megjegyeznünk. Csak egyedül övé lehet a dicsőség!

■ SZENCZI LÁSZLÓ

A nyári időszakban a pesterzsébeti evangélikus gyülekezetben szünetel az istentisztelettel párhuzamos hitoktatás. Így gyermekeink többnyire szüleikkel együtt ott ülnek a templom padokban. *Lepold Annát* a prédikáció a fenti rajz elkészítésére ihlette. Szülei gondoskodtak színesekről, papírdarabokról, így tervszerűen és minden föltűnés nélkül ment a „predikáció jegyzetelése”, és megtörtént a visszamondás is a kép átadásával.

Beküldte: GYÓRI JÁNOS SÁMUEL

HETI ÚTRAVALÓ

„Nem vagytok többé idegenek és jövények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek!” (Ef 2,19)

Szentháromság ünnepe után a 7. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi által az Úristen a hit ajándékával örök életre hív (lásd Ef 2,8–9). Mi ne utasítsuk el a Bárány menyegzőjére szóló meghívást, hanem: „Ízleljétek meg, és lássátok, hogy jó az Úr: boldog az az ember, aki benne bíz.” (Zsolt 34,9; LK) Zsidókból és pogányokból lett keresztyének egyaránt az ő gyermekei (lásd Ef 2,20), s nekik üzeni: „Örvendezetek az Istennek vigasságnak szavával!” (GyLK 708) A páska ünnepe előtt Jézus saját kezűleg vendégelt meg ötezer férfit és hozzátartozóit öt árpakenyérből s két halból: „...vette a kenyereket, hálát adott, és kiosztotta az ott ülőknek; ugyanígy osztott a halakból is, amennyit kívántak.” A tanítványok dolga a „morzsaszedés” volt. Ő nem kenyérkirály, hanem a világ üdvözítője, ezért „visszavonult ismét a hegyre egymagában.” (Jn 6,11.15) Íme, az első keresztyén gyülekezet négy jellemző vonása: „Ők pedig kitartóan részt vettek az apostoli tanításban, a közösségben, a kenyér megtörésében és az imádkozásban. (...) és amikor házanként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételben... Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.” (ApCsel 2,42.46–47) Ezékiás király meghirdette a páskaünnepet: „Azután levágták a páska-bárányt... Azután megtartották... a kovásztalan kenyerek ünnepét hét napon át nagy örömmel.” (2Krn 30,15.21) Jézus példázata szerint a méltatlan meghívottak nem mentek el az ünnepi lakomára. „A szolgálk ki is mentek az utakra, összegyűjtötték mindenkit, akit csak találtak, gonoszokat és jókat egyaránt, és megtelt a lakodalmas ház vendégekkel. (...) Mert sokan vannak az elhívottak, de kevesen a választottak.” (Mt 22,10.14) Isten boldog jövőt ígér népének: „...én megsegítelek benneteket, úgyhogy áldássá lesztok. (...) Mondjátok igazat egymásnak! (...) Ne tervezetek magatokban egymás ellen semmi rosszat...” (Zak 8,13.16.17) Az úrvacsorában rejlő kettős közösségről tanítja Pál: „Az áldás pohara... nem Krisztus vérével való közösségünk-e? A kenyér... nem Krisztus testével való közösségünk-e? ...mindannyian egy test vagyunk, mert mindannyian az egy kenyérből részesedünk!” (1Kor 10,16–17) Lukács két vacsoráról tudósít. Jézus mondta tanítványainak: „...többé nem eszem ebből a páskaünnepéről, amíg csak be nem teljesedik az Isten országában.” S az úrvacsorát így szerezte: „...vette a kenyeret, hálát adott, megtörte... Hasonlóképpen vette a poharat is, miután megvacsoráztak...” (Lk 22,16.19–20) Luther tanítja: „Ahol azt látod, hogy a szentéseket helyesen szolgáltatják ki, biztosan tudhatod: Isten népe van ott! Ha hitet jól gyakorlod és erősíted, meglásd: mily boldog, gazdag menyegzői lakomát készítt oltáránál Istened!” Minden földi előkép beteljesül Isten országában „Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára!” (Jel 19,9) „Örülj szívem, / Vigadj lelkem, / Ékességed lett a hit! / Vacsorához mégy Jézushoz, / Hivatalos vagy te itt. (EÉ 309)

■ GARAI ANDRÁS

Apostoli „igehirdetés”

FOTÓ: ADAMI MÁRIA

Igen tisztelt rektor úr és tanári kar! Amikor megköszönöm a most kapott jubileumi diplomát, Istennek adok hálát azért, hogy engedte megérnem kilencvennegyedik életévemet feleségemmel együtt, akivel egymást támogatjuk immár hatvanhetedik esztendeje. Életkoromat tekintve aligha lesz módom hasonló ünnepségen részt venni, ezért engedtessek meg nekem, hogy ez alkalommal elmondjam néhány szorongató gondolatomat.

Jézus mennybemenetele és pünkösd óta az egyház a világgal együtt az utolsó időkben él. Ezt kevesen vagy egyáltalán nem tudatosítják! Úgy gondolom, hogy jelenleg már a legutolsó időkben vagyunk. Az ősellenség, a sátán jól tudja, hogy igen kevés ideje van a rontásra, ezért sietve, fokozott erővel működik. Nem bocsátkozom a rombolás nyilvánvaló eredményeinek felsorolásába. A morális romlást mindenki látja.

Miért mondtam el mindezt? Mert azt várom hittudományi egyetemünktől, és ezért imádkozom, hogy mint egyházunk szívdobogása fokozott erővel, céltudatosan küzdjön egyházunk ébredéséért. Annak világos tudata, hogy az ébredés a Szentlélek műve, nem lehet nyugvópárna. Ébredés mindig ott és akkor volt, ahol és amikor a Szentlélek talált és fölhasznált olyan embereket, akik készen voltak elhívásukat életük teljes odaadásával betölteni.

A jövő évtizedeire nézve is olyan prófétai és apostoli elhívású oktatókról és jövőendő lelkészekről álmodom – és ezért imádkozom –, akik a mostaniakkal együtt nem tartják kiskorúságban egyházunk népét, hanem személyre szólóan a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztust hirdetik hitből hitbe, hogy sokan újjászületve, egyházunk készen álljon az Úr Jézus eljövételére.

Megköszönve, hogy meghallgattak, apostoli igével zárom szavaimat: „Aki pedig mindent megtehet sokkal bőségesebben, mint ahogy mi kérjük vagy gondoljuk, a bennünk munkálkodó erő szerint: azé a dicsőség az egyházban Krisztus Jézus által nemzedékről nemzedékre, örökön-örökké. Ámen.” (Ef 3,20–21)

■ MARSCHALKÓ GYULA

A teológiánkon hetven éve végzett szerző szavai az Evangelikus Hittudományi Egyetem június 19-i tanévzáró ünnepségén hangoztak el a zuglói templomban a rubin oklevél átvételét követően.

„A pad a világ modellje. Minden a pad körül forog. A szerelemre kiéhezett párok, akiknek nincs hová menniük, a padot keresik; az alkoholisták és a hajléktalanok élete – akik számára ez az otthon, az asztal, a véce és az ágy – teljességgel elképzelhetetlen a pad nélkül; a gyerekek fáradhatatlanul faragják a padot; a diákok a padon igyekeznek bepótolni tudásuk utolsó hiányait a vizsga előtt; az öregek a padon élnek életük utolsó napjait...”

■ ANDREJ TEKILA

PALACKPOSTA

Felelős önfeledtségben

Kitört a nyár. Még ha az időjárás olykor nem túl kegyes is a nyaralni vágyókhoz, akkor is megmáshíthatatlan a tény: szünet van. Véget ért a tanév. Az iskolai táblára jó pár hete felkerült a *vakáció* szó, s bizony, ott is marad szeptember elsejéig. A nagyobbaknak lezárult a vizsgaidőszak. A frissen maturáltak kezében ott az érettségijük bizonyítvány, s az egyetemisták is maguk mögött tudhatják a kollokviumi vagy akár szigorlati tételek tanulásával töltött álmatlan éjszakák emlékét.

Talán csak azoknak nyugtalanok még a napjaik, akik várják a felvételi eredményeket. Vajon az iskolából hozott pontszámuk, az érettségijük eredménye elegendő lesz-e a továbbtanuláshoz? De ők is igyekeznek kétségeiket a Balaton habjaiba fojtani vagy figyelmüket aggodalmukról izgalmas programokkal elterelni.

A nyár „szabadságát” lélegzi minden körülöttünk.

Régi évszárók hangulata idéződik fel bennem. Áldott emlékü tanárnőnk minden nyáron így búcsúzott: „Nagyon vigyázzatok magatokra!” Megmosolyogtuk, nem értettük, miért kellene úgy félténie bennünket.

Felnőttként, anyaként már én is másként látom a dolgokat. Statisztikák igazolják, hogy a nyári időszakban mindig megnő a gyermekeket érintő balesetek száma. Bizony én is gyakran kellett, hogy fékezzem a szünidei szabadságba belevadult gyermekeimet. Önfeledtségük néha felelőtlen vagány-ságba torkollott, veszélyeztetve testi ép-ségüket.

Az én gyermekeim felnőttek, lehiggadtak. Az aggodalom mégsem szűnik bennem. Most már a mai tinédzsereket féltem, akárcsak egykor a tanárnőnk bennünket. Nyolcadik végén még lel-künkre kötötte: vigyázzatok magatokra! Mintha érezte volna, hogy frissen ballagott diákjaira ko-moly veszély leselkedik. S a tragédia valóban be-következett.

Még csak néhány hete kezdtük a gimnáziumot, amikor jött a szörnyű hír: *M. Jutka* meghalt. Ked-vesen szokimondó, mégis roppant illemtudó, okos, nyugodt természetű lány volt. Ezért is döb-bentett meg bennünket mindaz, amit megtud-tunk. Előző délután új barátaival „szipuzott” (ká-bítószerezett), akiket csak nyáron ismert meg. A társaság elment tőle, ő pedig az újabb adag szer-től megfulladt.

Ennyire drámai körülmények között értettem meg akkor, életemben először, a templomba já-ró fiatalként már többször hallott Pál apostoli in-tést: „*A jó erkölcsöt megrontja a rossz társaság.*” (1Kor 15,33)

Természetesen nem riogatni szeretnék a tör-ténettel. Csupán felhívni a figyelmet arra, hogy az embernek nem csupán testi, de lelki épségé-re is tudatosan figyelnie kell. A nyár szabadság-mámora könnyen határt vesztő szabadosságba torkollhat. A pihenés időszaka a felüdülés, a meg-újulás mellett a semmittevés kísértésévé válhat. S bizony tudatosságra int az apostol, figyelme-zet: nem mindegy, hogy milyen társasággal ve-szi körül magát az ember.

Eredeti szándékom szerint könnyed írást sze-rettem volna fogalmazni. Hiszem, nem véletle-nül alakult a cikk hangvétele másként. Néha nem árt a figyelmeztetés nyáron sem: „*Jól vigyázza-tok tehát, hogyan éltek; ne esztelenül, hanem böl-csen.*...” (Ef 5,15) ■ B. PINTÉR MÁRTA

Névjegy:
B. Pintér Márta

Három felnőtt gyerme-kem van, akiknek neve-lése közben számos életbölcsességet felis-merhettem, konfliktus-kezelési technikát el-sajátíthattam. Velük va-ló küzdelmeim, veszteségeim mostani, isko-lalelkészhi hivatásomban nyereséggé váltak. Több évtizedes gyülekezeti és missziói szo-lgálat után első tanévemet fejeztem be a Sztello Gábor evangélikus iskolában. Vallom és tapasztalom, hogy a mai diákokat nem csupán a hozzájuk korban közel álló értheti meg, hanem mindenki, akinek szíve és ér-deklődése fiatal marad.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

A nyár veszélyei, avagy mire figyeljünk pihenés közben

► **Javában tombol a nyár. Lazítunk a tempón, a cipőt szandálra cseréljük, jöhetnek a túrák, a felfedezések. Próbálgatjuk saját teherbírásunkat, feszegetjük korlátainkat és persze az értünk felelősek idegeit. Érdemes azonban ebben a „szabadabb érzés” állapotban is szem előtt tartani néhány alapvető dolgot, melyek megóvnak minket attól, hogy a nyár keserű emlék legyen, hogy a szünetből a drága napokat orvosra várva, esetleg a kórház hűs (?), de ingerszegény kórtermében töltsük.**

Ha túl sok a nap, és nagy a meleg...

„Tüzesen süt le a nyári nap sugára...” a mi fejünk-re is, hazánkban nyaranta nem ritka a 30 Celsi-us-fokos hőmérséklet, sőt időnként 35 fokot vagy akár többet is mérhetünk. A meleg és a Nap ult-raibolya (UV) sugárzása ellen védekeznünk kell, illetve fontos tudni, mi a teendő baj esetén.

Hőkimerülés, napszúrás, hőséguta. Nyáron gyakoriak a nagy meleg okozta problémák. Hu-zamosabb ideig magas hőmérsékleten, erős fi-zikai munkát végezve felléphet a *hőkimerülés* állapota, amelyet a nagyfokú izzadás követke-ztében kialakuló só- és vízvesztés okoz. Tünetei: fejfájás, szédülés, esetleg tudatzavar, étvágytalan-ság, émelygés, verejtékezés, sápadt, nyirkos bőr, gyenge, szapora pulzus, felületes légzés, esetle-ges végtagi, hasi görcsök. Ha fennáll a hőkime-rülés lehetősége, vigyük hűvös helyre a társun-kat, emeljük meg a lábát, és pótoljuk az elvesz-tett sót és folyadékot (például itassunk vele híg

azonnal mutassuk meg bőrgyógyásznak! Ha nem látunk változást, akkor is érdemes az anya-jegyeket évente ellenőriztetni a bőrgyógyással, aki az apró elváltozásokat is felismeri.

Ha nem megfelelően védekezünk a nap el-len, a *leégés* bőrpírt, viszketést, érzékenységet okozhat, súlyosabb esetben pedig rákvörös, hó-lyagos lesz a bőrünk, illetve fokozódik a bőr-rák kialakulásának kockázata. Leégés esetén fontos a további sugárzás kerülése, a bőr hű-tése hideg vízzel, hűtőbalzsammal, illetve az egész szervezetünk vízvesztésének pótlása ap-ró hideg kortyokkal.

Megfázás nyáron is jelentkezhet

Szervezetünk normális hőmérséklete – hónalj-ban mérve – 36,1 és 37 Celsius-fok között van, ezt különböző szabályozórendszerek összehan-golt működése tartja fenn. Hidegben a szerve-zet csökkenti a hőleadást (a testfelszín erei

sóoldatot: egy kávéskanál sót tegyünk egy liter vízbe).

Fedetlen fejjel hosszabb ideig a napon tartó-zkodva a hősugárzás *napszúrás*t okozhat, amely tulajdonképpen az agyhártyák kórokozó nélküli gyulladását, az agy felmelegedését jelenti. Tüne-tei lehetnek a fejfájás, hányinger, szédülés, gyen-geség, hőemelkedés. Vigyük árnyékos helyre, hi-deg szobába a beteget, fektessük le, homlokára, csuklójára tegyünk hideg borogatást, szükség ese-tén végezzünk fájdalom- és lázcstillapítást.

Súlyosabb esetben előfordulhat, hogy a forró-ság miatt szervezetünk védekező mechaniz-musai már nem tudják megvédeni testünket a fel-melegedéstől. Ilyenkor hirtelen rosszullett követ-kezhethet be fejfájással, szédüléssel, zavartsággal. A bőr száraz, forró, kipirult lesz, a testhőmérsék-let 40 Celsius-fok fölé emelkedhet. *Hőséguta* ese-tén hívjunk mentőt, azonnal kezdjük meg a test hőmérsékletének csökkentését. Vigyük árnyék-ba a társunkat, csavarjuk hideg vizes lepedőbe, és hűtsük a testét 38 fok alá.

Fényvédelem, még ha lusták is vagyunk! Me-lyikünk ne ismerné a leégés okozta panaszokat? A túlzott napozás, a nem megfelelő bőrvédelem okozta gondok bizony meg tudják keseríteni a nyaralók életét. Megelőzés szempontjából fon-tos, hogy tizenegy és három óra között ne tar-tózkodjunk a napon, illetve kenjük be magun-kat a bőrtípusunknak megfelelő faktorszámú nap-védő krémmel!

A fényvédő krémek faktorszáma azt mutatja meg, hogy hány-szor több időt tölthetünk a na-pon leégés nélkül a naptej használatával. A gyermekek, világos bőrtípusú emberek mini-mum 40-es faktorszámú készítményt használ-janak, a könnyebben barnulók számára elég le-het a 20-30-as faktorszámú fényvédő krém. A szemünkről se feledkezzünk meg, UV-szűrős napszemüveggel védjük. Akinek sok az anyaje-gye, annak még fontosabb a fényvédő szerek használata. Az anyajegyeket egyébként érdemes havonta saját magunknak ellenőrizni. Ha va-lamelyiknek a mérete, alakja, színe változott,

összehúzódna, csökken a verejtékezés, libabő-rösek leszünk, az apró szőrszálak a meleg leve-gőt bőrünk felszínén tartják), a test hőt vesz fel minden lehetséges külső forrásból (meleg étel, ital, nap), illetve saját maga is hőt termel akarat-lagos, akaratlan mozgással (ugrálni kezdünk, di-dergünk).

A meleg hónapokban gyakrabban hűlünk meg, fázunk fel, mint gondolnánk! Figyeljünk rá, hogy a vizes, izzadt ruhákat szárazra cseréljük, ne ülünk hidegre, és kerüljük a huzatot! A me-leg tea, a C-vitamin legtöbbször elég a gyógyy-láshoz. A légkondicionált helyiségek és a kinti le-vegő hőmérséklete között nagy lehet a külön-b-ség, ez megerhelheti a szervezetet, nem is beszél-ve a klímaberendezésekben megbúvó Legionel-la baktériumról, amely súlyos következmények-kel járó fertőzést okozhat. Tisztítsuk rendszere-sen, és használjuk ésszel a klímát!

Rovarcsípések, allergiás reakciók

A méhek, darazsak, böglyők csípése általában in-kább fájdalmas, mint veszélyes, kivéve, ha aller-giás reakciót is kivált. Alapvető feladatunk csí-pés esetén, hogy a fájdalmat, duzzanatot csök-kentsük. Távolítsuk el a fullánkot, ha szükséges, alkalmazzunk hideg borogatást, antihisztamin-, lidokaintartalmú kenőcsöt! Ha a csípés a száját, garatot érte, adjunk jeget elszopogatni a sérült-nek, nyugtassuk meg, és hívjuk a mentőket!

Ha kullancsot találunk magunkon, azonnal tá-volítsuk el csipesszel, finom, billentő mozdula-tokkal, majd figyeljük pár napig, hogy nem ala-kul-e ki gyulladás, piros gyűrű a csípés körül, nem jelentkezik-e fejfájás. Ha kórosat észlelünk, azonnal forduljunk orvoshoz!

Egyes rovarok csípése, bizonyos gyógyszerfaj-ták, ételféleségek allergiát, súlyosabb esetben élet-veszélyes anafilaxiás reakciót válthatnak ki. Ro-varcsípésre allergiás egyénben a csípés helyén több napon át fennálló vörös viszkető, nagymé-retű duzzanatot tapasztalunk.

Ha azt látjuk, hogy a csípés után húsz-harminc percen belül az egész testen kiütések jelentkez-

nek, az ajak, a szem beduzzad, azonnal fordul-junk orvoshoz; ha tudjuk, hogy az illető allergi-ás, használjuk a saját önbelövős fecskendőjét! Leg-súlyosabb esetben csípés után anafilaxia alakul-hat ki a vérnyomás hirtelen esésével, szapora szív-veréssel, a légzés nehezítetté válásával. Azonnal értesítsük a mentőket, és az eszméleténél lévő be-teget ültessük úgy, hogy a legkönnyebben tudjon levegőt venni! Ha a beteg eszméletlen, de léleg-zik, helyezzük stabil oldalfekvésbe; ha nincsenek életjelenségek, kezdjük meg az újjáélesztést.

Könnyebb sérülések, nyári balesetek

A bőrt ért könnyebb sérülések esetén folyó víz-zel, jódos – például betadine-os – oldattal tisz-títsuk meg a sebet, ha vérzik, gyakoroljunk rá nyomást, emeljük fel a sérült végtagot, majd rak-junk rá fedőkötezt, ragtapaszt!

Csonttörés, ficam – amikor a csont kiugrik az izületből – esetében fontos, hogy a sérült rész mozgását megakadályozzuk, amíg a kórház-ban el nem látják a beteget. A rögzítést úgy al-kalmazzuk, hogy a sérült testrészt az ép testrés-zhez kötözzük. Ha a sérült végtag meghajlott, éles szögben tört, óvatos húzással kiegyenesíthetjük, és így rögzíthetjük. Értesítsük a mentőket!

Lágy szövetek sérülése, izületi szalagok rán-dulása, izmok húzódása, szakadása esetén helye-zzük nyugalomba, támasszuk meg a sérült test-részt, ahogy az az egyén számára a legkényelme-sebb. Friss sérülés esetén tegyünk fel jeges, hi-deg vizes borogatást, polcoljuk alá és rugalmas pólyával rögzítsük az érintett területet.

A sérülésekkel kapcsolatban fontos megem-líteni a tetanuszfertőzés megelőzését, amelynek szükségességét az ellátó orvos megleli. A tetanuszfertőzésre nem gyanús, tiszta, kis sérülések a sebellátáson kívül más specifikus teendőt nem igényelnek. A fertőzésre gyanús, mély, szennyezett, roncsolt sérülések esetén a sebészi ellátáson kívül védőoltásban is kell részesíteni azt, aki több mint öt éve kapott utoljára tetanuszolt-tást, illetve a védőoltásban még nem részesült cse-csemőt, oltatlan felnőttet, immunológiailag sé-rült egyént.

A sérülés utáni felépüléshez sokszor hosszú idő és nagy türelem kell. Fontos ilyenkor, hogy megfelelő tornagyakorlatokat végezzünk, kellő ideig pihentessük a sérült területet, és óvatosan, fokozatosan terheljük újra, így megóvjuk magun-kat a rásérüléstől. A különböző típusú sérülések gyógyulási ideje változó, érdemes orvossal kon-zultálni ebben a kérdésben. Kisebb sérülésnél, izületi ficamnál, rándulásnál általában két–hat hét pihentetést szoktak javasolni a szakértők.

A nyári kalandozások, táborozások előtt érde-mes felkészülni és kicsit utánaolvasgatni, hogy mik a leggyakrabban előkerülő egészségügyi té-mák, hiszen ez saját érdekünk is. Irodalomnak ajánlani tudom a Magyar Vöröskereszt hivat-alos kézikönyvét, amely *Az elsősegély kézikönyve* címet viseli (SubRosa Kiadó, Budapest, 1993). Szemléletes ábrákkal és egyszerű tanácsokkal te-szi átláthatóbbá és megjegyezhetővé a sürgőssé-gi esetek megfelelő, alapvető ellátását. Gyors át-tekinthetést adhatnak a www.webbeteg.hu oldalon található cikkek is. Aki a gyakorlatban is szeret-né bővíteni egészségügyi tudását, annak is szá-mos lehetősége van különböző szintű tanfolya-mokon részt venni. Csak egy kis bátorság kell!

■ FODOR HANNA ÁGOTA

Névjegy:
Fodor Hanna Ágota

Idén nyáron végeztem a Szegedi Tudomány-egyetem Általános Or-vostudományi Karán, és gyermekgyógyász-nak készülök. Sopron-ban, a Berzsényi Dáni-el Evangélikus (Líceum) Gimnáziumban érettségiztem 2009-ben, utána kerültem Szegedre, ahol sok barátot, élményt adott számomra az evangélikus ifjúsági közösség. A hatodév mellett elvégeztem a mentőtiszti tanfolyamot is, amelyet minden érdeklő-dőnek lelkesen ajánlok.

Husz János halálának 600. évfordulója nemcsak a cseh protestánsok, hanem az egész cseh nemzet számára fontos ünnep. Az európai protestáns gyűjtemények közelmúltban zajlott éves konferenciája idén Táborban és Prágában követte a husziták és a Cseh Testvérek Evangélikus Egyházának nyomait. A magyar evangélikus gyűjtemények részéről egyházunk Gyűjteményi Tanácsának támogatásával Czenthe Miklós (Evangélikus Országos Levéltár) és Kertész Botond (Evangélikus Országos Múzeum) látogatott el a rendezvényre. Tapasztalataikról olvashatnak rovatumkban.

Látogatóban a cseh testvéreknél

Több szál köt össze minket a közeli Csehországgal, a cseh történelemmel, mint gondolnánk. Erre a Tábor városában működő Huszita Múzeum 14–16. századi cseh királyokat bemutató termében gondoltam, látva, hogy hét cseh királyból hat egyben magyar király is volt (*Luxemburgi Zsigmond, Habsburg Albert, V. László, Hunyadi Mátyás, Jagelló II. Ulászló és II. Lajos*).

Érvényes ez a cseh protestánsok történetére is, akik a közelgő ötszázadik évfordulónál száz évvel korábban kezdték „előreformációjukat”.

THESAURUS

Rovatgazda: Kovács Eleonóra

– a csehországi protestánsok is szabad vallásgyakorlatot kaptak.

A harmincéves háború, az 1620-ban elszenvedett fehérhegyi vereség azonban megpecsételte a cseh protestánsok sorsát. Erőszakos reka-

gélikus Egyháza. Az első világháború utáni nagy nemzeti felbuzdulásban sokan léptek ki a nemzetietlennek bélyegzett katolikus egyházból, s váltak protestánssá, illetve többségük az anglikánszerű „nemzeti” egyházat, a ma csehszlovák huszitának nevezett felekezetet alapította meg. A cseh protestánsok jelképe máig a *kehely*, a két szín alatti áldozásra emlékeztet.

A protestáns konferencia fő helyszíne a Prágától délre fekvő Tábor városa volt, amelyet a husziták hoztak létre egy jól védhető magaslaton. Előadások világították meg a huszita mozgalom európai kötődéseit, hatását (Husz és *Luther*; a valdens–huszita kapcsolatok, a francia protestánsok cseh kapcsolatai), majd workshopokban lehetett tovább tájékozódni (például a Comenius Múzeumról vagy a hugenotta és valdens vándorutakról).

Nagy élmény volt a tábori régi városházán elhelyezett Huszita Múzeum kiállítása; egy igazi huszita harci szekeret is láthattunk. Vasárnap Soběslavban a cseh testvérek templomában volt istentisztelet, ahol a nemzetközi konferencia hagyománya szerint a közös protestáns örökséget képező egyházi énekeket mindenki a saját nyelvén énekelhette. Így élhetünk át cseh, francia és német nyelven, de közös dallamok által az európai protestánsok közös történetét. *Kertész Botond* kolléga avatott orgonajátéka kísérte az alkalmat.

Lehetőség volt prágai folytatásra is: a Szent Márton-templomban, ahol 1414-ben először áldoztak két szín alatt, a Cseh Testvérek Evangélikus Egyházának képviselője fogadott bennünket. Husz János nyomában jártuk be Prágában a nagy (elő)reformátorra emlékeztető helyszíneket. Egyik emlékeztető hely a szépen felújított Betlehem-kápolna volt, amelyben Husz János-emlékkiállítás látható. A Prágai Károly Egyetem színvonalas, kétnyelvű, cseh–angol feliratokkal ellátott kiállítással emlékezik Huszra, aki az egyetem rektora is volt. A prágai nevezetességek meglátogatását számunkra a prága-kisol-

tolizáció következett, a cseh testvérek közül sokan külföldön kerestek menedéket. Német- és Lengyelországon kívül Magyarországra is eljutottak, közülük a legismertebb az 1650–54 között Sárospatakon tanító püspökük, *Comenius* volt, aki egyébként a magyar határ közeli Uherské Hradištéből (Magyarhradis) származott, nagyapját még *Szegesnek* hívták.

Csehországban csak titokban lehetett a protestáns vallást gyakorolni, hiszen üldözések jellemzik e kort. Az ellenreformációs időszaknak – éppúgy, mint nálunk – az 1781-es türelmi ren-

A prágai Szent Márton-templom, ahol először áldoztak két szín alatt. A kehely és Biblia a husziták jelképe

Husz János (1369–1415) egy dél-csehországi kis településről származott, s tehetsége révén a prágai egyetem rektorává lett. Cseh nyelvű prédikációkat tartott a prágai Betlehem-kápolnában. Prágából eluldozva a Tábor városhoz közeli Kozí Hrádek várban prédikált. 1415-ben hívta meg a konstanzi zsinat, hogy számot adjon tanairól. Hiába kapott azonban menlevelet, eretnek tanok hirdetéséért mégis halálra ítélték, és megégették.

Csehország nemzeti sérelemként élte meg elvesztését, és a kereszties hadjáratokkal szemben valóságos nemzeti szabadságharc bontakozott ki. Zsigmond király hiába vezetett német és magyar csapatokból álló keresztieseket a husziták ellen, *Jan Žižka* vezetésével minden támadást győzelmesen visszavertek. Ekkor azonban a belső széthúzás miatt a mérsékelt, Prága vezette kelyhesek szembefordultak a radikálisabb táboritákkal, és az 1434-es lipanyi csatában vereséget mértek rájuk.

A csatában edzett cseh husziták nem sokára hadjáratokat vezettek a szomszédos német és lengyel területek ellen, sőt *Brandeisi Giskra* vezetésével Észak-Magyarországra is eljutottak. 1458-ban, amikor a mi Hunyadi Mátyásunk épp Prágában raboskodott, kerekedett felül *Podjeb-rád György*, s lett a csehek nemzeti királyává. A történelem forgandósága később azt hozta, hogy a kezdetben rokonságba is kerülő két király szembefordult egymással.

A huszita tanok, ha némileg mérsékelt formában is, megérték a lutheri reformáció időszakát. A huszita hagyományból kinövő különféle irányzatok között megjelentek például a cseh testvérek is. Mohács után a magyarral együtt a cseh korona is Habsburg-kézbe került. 1575-ben alkották meg a cseh hitvallást (*Confessio Bohemica*), majd 1609-ben – a mi 1608-as bécsi békénkhez hasonlóan

Huszita harci szekér

delet vetett véget. A hosszabb és súlyosabb üldözés azonban nehezzé tette az újraindulást: csak két hitvallást választhattak az újjáalakuló protestáns gyülekezetek: a lutheránust vagy a kálvinistát. Magyarországi prédikátorok jöttek segítségükre, akiknek sírját és emlékét máig kegyelettel őrzik.

Megtúrt helyzetükből a protestánsok az 1861-es rendelet után érték el az egyenjogúságot. 1918-ban, Csehszlovákia megalakulásakor egyesültek, a lutheránus és kálvinista irányból ekkor jött létre a Cseh Testvérek Evan-

dali főtéren látható Rákóczi-emléktábla megtekintése tette teljessé.

A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója kapcsán érdemes tehát megemlékezni a környező országok protestáns hagyományainak összefonódásáról, kapcsolatairól, amelyek gazdagítanak, felidézésük pedig elősegítheti nemzeteink kapcsolatainak megerősítését.

■ CZENTHE MIKLÓS

A szerző az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója

Husz János (majdnem) hús arca

A tudomány alapvetően két dologgal foglalkozik: megismeri és rendszerezi a valóságot. Ez alól a történettudomány sem kivétel, azonban feltárt ismereteinek rendszerezése kortól, helytől, helyzettől függően igen változatos lehet. *Husz János* és a huszizmus ennek a változatos rendszerezésnek az egyik legjobb példája.

Ha felütjük a történelmi kézikönyveket, enciklopédiákat, Huszt és a huszizmust más-más fejezetekben fogjuk megtalálni.

Az *Evangélikus Élet* olvasói valószínűleg először hittanórán vagy a konfirmációi oktatáson találkozhatnak Husz nevével, a *Luther* elődeinek tekintett *előreformátorok* között. A besorolás helyes. Husz olyan tanításokat hirdetett, amelyek a reformáció több későbbi tanítását megelőgezték, gondoljunk csak az anyanyelv használatának fontosságára vagy a két szín alatt való úrvacsoravétel gyakorlatára.

Katolikus egyháztörténetekben és a legtöbb köztörténeti munkában a huszizmust a középkori *eretnek-mozgalmak* között találjuk. A besorolás helyes. Husz tanításai lényeges pontokon tagadták a katolikus tanítást, s ezzel ő maga is tiszttában is volt. Tanait nem volt hajlandó visszavonni, és úgy is végezte, mint minden leplezett és elfogott eretnek: máglyán égették meg a konstanzi zsinaton. Legkorábbi ábrázolásai máglyára kísért eretnekként mutatják be Huszt, fején a sátán püspöki süvegével.

Ha kicsit régebbi a történelemkönyvük, és még a marxizmus osztályharcos szemléjében készült, akkor Husz neve a haladó, *antifeudális hősök* között található. A besorolás helyes.

A huszizmus története is kiválóan beilleszthető volt a marxista sémákba: a népet a radikális táboriták képviselték, akiket az „uralkodó osztállyal” összefogó kelyhesek győztek le. A besorolás helyes. Tábor városának elfoglalásakor *Jan Žižka* és követői olyat tettek, amit még a marxizmus–leninizmus legelszántabb követői is csak ritkán – egy teljesen új társadalmat építettek az „elnyomott” osztályokból. A város korábbi lakóit elűzték, és a környékbeliekkel telepítették be. (Annyi különbség azért van a hasonló kínai és kambodzsai marxista kísérletekhez képest, hogy Táborban sikerült virágzó várost teremteni, míg a 20. században csak terror és szenvedést hozott az új társadalom felépítése.)

A 19. századi magyar történetírás a huszitákat, illetve utódjaikat a *rablólovagok* közé sorolták. A besorolás helyes. Csak *Mátyás* király tudta a 15. század végére kifűstolni azokat a táborita kalandorokat, akik Magyarország északi részén várakat foglaltak el, kifosztották, rettegésben tartották a jobbágyságot és az átutazókat. A táboritákkal a Mátyás előtti zűrzavaros korszakban nem is bírt el a központi hatalom, és neki sem volt könnyű dolga a harcedzett martalócokkal. *Jósika Miklós* nagyregénye, *A csehek Magyarországon* ezt a korszakot dolgozza fel.

A cseh történetírás természetesen a nemzeti panteon egyik *legfényesebb alakjaként* tekint a prágai mesterre. A besorolás helyes. Egy egyszerű prágai egyetemi tanár gondolatai felforgatták a Német-római Birodalom és a nyugati egyház viszonyait. A husziták nem kevesebb mint öt kereszties hadjáratot vertek vissza. Harcuk győzelemmel ért véget, a csehek megalapíthatták saját, független egyházukat. Husz és a husziták példája

sokakat lelkesített a 19. században, hogy újra megteremtsék az erős és független cseh nemzetet.

A hadtörténeti összefoglalók a késő középkori *hadviselés megújítóiként* tekintenek a huszitákra. A besorolás helyes. A hosszú évszázadokig oly sikeres lovagi hadviselés egyik hatékony ellenszere volt a huszita harcmodor, amelynek legfontosabb eleme a mozgékonyság, mégis nagyon nehezen bevezethető szekérvár volt. Eredményességét nemcsak a vissza-

Husz János emlékműve Prágában

vert kereszties hadjáratok igazolják, hanem az is, hogy az újítást később mások is átvették és alkalmazták.

A cseh protestánsok számára máig ő az *első számú reformátor*. A besorolás helyes. A cseh protestantizmust a huszita teológiai tanítást összegző négy prágai cikkely elfogatásával alapították. A cseh testvérek egyházára ugyan hatott a lutheri és a kálvini reformáció is, de különállásukat, a reformációnál egy évszázaddal korábbi alapításukat mindig is büszkén tartották számon.

Szlovák evangélikus testvéreink közül is sokan első reformátorukként tekintenek Huszra. A besorolás helyes (is lehet akár). A nyelvi és földrajzi közelség miatt lehetséges, hogy a történelmi Magyarország Csehországgal határos vidékein élők megismerték és magukévá tették a husziták tanítását. Még az is előfordulhat, hogy a portyázó táborita seregek néhány tagját nem kizárólag a zsákmány érdekelte, hanem a hit terjesztése is a szívügye volt. Ezt az elméletet, bár népszerű, igazolni éppoly nehéz, mint végérvényesen cáfolni.

Nehéz kiválasztani az igazit a fenti értékelésekből. Mai, posztmodern korunk arra csábít, hogy ne is fáradozzunk a választással, abszolút igazság, örök értékek úgysem léteznek. Azonban úgy vélem, hogy mint magyar evangélikusnak hatszáz évvel Husz halála után mégiscsak kell találnom egy fiókot gondolataim között a prágai mesternek és követőinek.

Tisztelem Huszt biblikus, reformátort tanításaiért és a meggyőződése mellett való kiállásáért. Bámulattal tölt el egy kis nép bátorsága, összetartása, amellyel sikerrel vívta meg harcát meggyőződése védelmében, és kivívta a vallás szabad gyakorlásának jogát. Örülök, hogy az időnként egymással összefonódó történelmünk révén vagy énekeskönyvünk cseh testvérektől származó dallamait énekelve, egy kicsit magam is örököse lehetek ennek a hatszáz éves tradíciónak.

■ KERTÉSZ BOTOND

A szerző történész, az Evangélikus Országos Múzeum tudományos munkatársa

HIRDETÉS

Ökumenikus találkozó

Minden hónap harmadik vasárnapján 18 órakor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben *Az egyház egy-ségéért – az év egészében* gondolat jegyében.

A július 19-i téma: *Mit ajánl egy 21. századi evangélista a gyülekezetépítés érdekében? – Visszatekintés Johannes Reimer missziológiai professzor előadásaira.* Teljes körű istentiszteleti szolgálat keretében ígét hirdet *Biczó Dénes* okleveles térképész. Az igehirdetés központi üzenete: Jézus a Tanító és Gyógyító.

Szeretettel várjuk a korábbi Farkasréti Ökumenikus Kö-zösség, a volt KÖT, a Fokoláre, valamint az International Ecu-menical Fellowship magyar régiójának tagjait és barátait is. *Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend*

Sok évszázad múltán is említjük nevét, beszélünk róla: *Dante Alighieri*, a nagy itáliai költő, filozófus az olasz és a világirodalom klasszikusa. Főművét, az *Isteni színjátékot* nem kisebb költő, mint *Babits Mihály* fordította magyar-ra. Hosszú évek után, mikor kitette a pontot nagy vállalkozása végére, munkáját így zárta: a világ valaha írt legnagyobb műve fekszik az asztalon!

Mi a titka ennek az elismerésnek? Talán az, hogy Dante eltért a latintól, és dallamos anyanyelvén, olaszul írta a *Divina Commediát*. És hogy legnagyobb gondolatait is a hétköznapi ember szavaival fejezte ki. Ettől eltekintve Dante műve összetett, új és új rétegei bomlanak ki olvasás közben. Van benne teológia, poétika, kultúra, hiedelemvilág, életbölcsség.

Messzi századokig kell visszalopozni az idő könyvében. Azt hihet-nénk, hogy keveset tudunk a költő éle-téről, de szerencsére nem így van. Ősi nemesi család leszármazottja. Édes-anya korán meghalt, apjának szá-mos birtoka volt, és szívesen köl-csönzött pénzt magas kamatra. Dan-te 1265-ben született Firenzében, re-mek iskolákba járt, 1289-ben harcolt

a campaldinói csatában, 1293 körül megházasodott.

Kilencéves volt, amikor Firenzében megpillantotta a virágkoszorút viselő, nyolcéves *Beatricét*. „...és felkiált szí-

ZÁDOR ISTVÁN DANTE-PORTRÉJA

vében, mert megszületett a Szere-lem, mely eldöntötte életét” – írja Babits. Szerelme nem teljesedett be, Beatrice férjhez ment, és huszonnégy éves korában meghalt.

Dante politikai szerepvállalásának lett a következménye, hogy el kellett

hagynia Firenzét: két évre száműzték, de többé nem tudott visszatérni szü-lővárosába.

1307 körül kezdte megírni korábbi vázlatokból az *Isteni színjátékot*. Mi-lyen szerencsés, áldott nap, hogy ké-ső éjszaka nekilátott hatalmas látomá-sa papírra vetéséhez! Annyi bolyongás, hiábavaló hazavágyódás után fejezte be; 1321-ig, csaknem haláláig dolgozott legfontosabb művén.

Professzoromtól kapott kedves Dante-könyvemet lapozom. Fekete arckép, piros, vastag betűk. Tizenkét régi kép hasonmásával, *Zádor István* könyvdíszével. A szép kezdés magá-val ragad: „Nel mezzo del cammin di nostra vita / mi ritrova per una selva oscura...” Magyarul ismerősen hang-zik: „Az emberélet útjának felén / egy nagy sötétlő erdőbe jutottam, / mi-vel az igaz útat nem lelém.”

Feltűnő a műben a hármas szám és annak többszöröse: három könyv, mindegyik harminchárom éneket tar-talmaz, a külön kötetek háromszor há-rom részre tagolódnak. És itt a tercina. Olasz eredetű, tizenegy vagy tíz szó-tagos sorokból és háromsoros szaka-szokból álló versforma.

Dante az *Isteni színjátékban* a nagy latin költő, *Vergilius* társaságában vé-gigjárja és megismeri a Poklot, a Pur-gatóriumot és a Paradicsomot, így summázhatnánk a hatalmas lírai filo-zófiai alkotást. Kis idő után mi is ott bolyongunk velük, együtt tűnődünk életen és halálon. „A Paradicsomba Dante egyedül lép be – írta *Klanczay Tibor*. – Ifjúkori szerelme, Beatrice és Szent Bernát veszi át a költő vezetését. A hitigazságok mélységeit, a Szenthá-romság titkát szemléli. Bemutatva a kor erkölcsi problémáit, a pártharco-kat, a szegénységet, az uralkodó körök gyávaságát.”

A Firenzében készült freskón jól látszik Dante portréja. Arca hosszú-kás, orra sasorr; haja, szakálla feke-te, tekintete tűnődő. Azt a pillanatot mutatja, mikor hosszú évek után befejezte a *Divina Commediát*. Mint-ha régi századokból nézne vissza új évezredünkbe. Biztatna: „Vedd ke-zedbe, és olvasd!” A középkor való-ságos lexikona a mű: emberek, tájak, történetek káprázó sokasága vonul el előttünk, meg-megvillanva és ismét eltűnve az örök időben.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Istentiszteleti rend • 2015. július 12.

Szentháromság ünnepe után 6. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Mt 5,20–26., Róm 6,3–11. Textus: Ézs 43,1–7. Énekek: 295, 359.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. 10. D. Keveházi László; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 12. Sztojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Sztojanovics András; **Csillaghegy–Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol, úrv.) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. (úrv.) Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/A** de. 10. (szlovák, kétnyelvű család) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., énekes liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. (úrv.) Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsahegy u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákosszabab, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (családi) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Máttyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Pilisvörösvár (ref. templom)** du. 2.; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Zászkaliczky Péter.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; **Badacsonytomaj, Római út 3.** de. 9.; **Balaton-akali, Templom tér** du. 2.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfenyves, Bem u. 9. (református imaház)** du. 6.; **Balatonföldvár, Bajor Gizi Közösségi Ház, Kőröshegyi út 1.** du. 2.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonszárszó, Széchenyi u.** de. fél 9.; **Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia Központ, Jókai u. 41.** de. 9; **Balatonszemes, Fő u. 1.** de. fél 10.; **Balatonvilágos, Club Aliga üdülőközpont, Aligai út 1. (református templom)** du. 6.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nagyvázsony, Temető u.** du. 2.; **Révfülöp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Szentantalfa, Fő u.** de. háromnegyed 10.; **Taliándörög, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Tapolca, Darányi u. 1.** de. fél 9.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: Balla Mária

Jó tanuló, jó sportoló

A Magyarországi Evangélikus Egyház évente ítéli oda a *Jó tanuló, jó sportoló* díjat egy tanulónak, akit az ország összes evangélikus oktatási intézményéből választanak ki a sportteljesítmény, illetve az iskolai eredmények alapján.

A 2014/2015-ös tanévben a díjat a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium jégkorongozó diákja, *Horváth András* 11. b osztályos tanuló nyerte el, aki országos szintű sporteredményei mellett fizikából, magyarból, matematikából, művészettörténetből és német nyelvből szerzett dicséretet.

András eredményei: **2013/2014:** U18 magyar bajnokság, 3. hely; **2014/2015:** U18 magyar bajnokság, alapszakasz, 1. hely • U18 magyar bajnokság, 2. hely • U18 osztrák bajnokság, 6. hely • U18-as válogatottal nemzetközi tornákon való részvétel Magyarországon, Csehországban és Lengyelországban.

■ ITTÉZS SZILVIA (Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium)

HIRDETÉS

Olvasa az Evangélikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Harmadik országos középiskolai teremtvédelmi verseny

A zöldmozgalom kezdete majd ötven évvel ezelőttre tehető, hiszen az első tudatos környezetvédelmi mozgalomnak a Római Klub tekinthető, amelyet 1968-ban *Aurelio Peccei* olasz közgazdász alapított. Ennek előzménye a rovarirtó szerek, első sorban a DDT káros hatásainak a felmérése volt. (Ez a szer a növényekből az állatok és az ember szervezetebe kerülve felhalmozódik, és kóros elváltozásokat okoz, gátolja a szaporodást.) Azóta sok-sok konferencia, egyezmény, klímacsúcs és számtalan környezetvédelmi szervezet megalakulása jelzi a környezetünk óvásáért tett nemzetközi erőfeszítések útját.

A zöldmozgalom egyik fontos célja a figyelemfelkeltés és a szemléletformálás. Hiszen a politikai és gazdasági vezetők, döntéshozók mellett az egyes ember mindennapi magatartása, döntései is hozzájárulnak a környezet- és természetvédelem sikeréhez. Ezért nagyon fontos, hogy minden egyes emberhez eljussanak az alapvető információk.

A legeredményesebben a fiatalabb nemzedékek nyerhetők meg a zöldszemlélet számára. Az óvodában,

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

iskolában elsajátított „zöldmagatartást” a gyerekek viszik haza, és terjesztik el a szülők között.

Éppen ezt felismerve hirdette meg a református Ökogyülekezeti Mozgalom és az evangélikus Ararat Teremtvédelmi Munkacsoport az országos teremtvédelmi versenyt, amelyet idén már harmadik alkalommal rendeznek meg. A verseny célja a hit és a környezettudatos felelősségvállalás összekapcsolása a keresztény fiatalok szemléletében, a környezet megóvása iránt elkötelezett gondolkodás és attitűd ösztönzése, valamint a gyülekezetek, ifjúsági csoportok, iskolák bevonása a teremtvédelmi munkába.

Bár a verseny már június elején elkezdődött, még mindig van lehetősé

ség a bekapcsolódásra, hiszen nem szükséges mind az öt fordulót teljesíteni. A pontversenyben a rangsor a végső összpontszám alapján dől el. A harmadik forduló júliusban, a nyolcadik augusztusban, az ötödik szeptemberben zajlik.

Az ünnepélyes eredményhirdetés a *teremtvédelmi hete* záróalkalmán, október 4-én lesz a Soproni Evangélikus Egyházközség templomában.

A verseny fődíja egy háromnapos hosszú hétvége (október 3–5.) a Fertő–Hanság Nemzeti Park látogatóközpontjában, Sarródon, a Kócsagvárban. Vezetett túrákkal, megfigyelésekkel (például madarászás), soproni városnézéssel, fertőrákosi kirándulással a nyertes diákok és felkészítő tanáraik/kísérőik részére.

A második és harmadik díj: látogatás Budapest egyik érdekes kutatóintézetében, egyetemi központjában 2015 őszén.

Az első három nyertes (egén vagy csapat) közös interjún vehet részt a Kossuth rádióban.

A negyedik-ötödik csapat között pedig értékes tárgynyerményeket sorsolnak ki a szervezők.

Forrás: ökogyulekezet.hu

A kővágóörsi kőtenger

Az *Evangelikus Élet* 2014. évi 13. számában a Balaton-felvidéken a szentbékállai kőtengerhez tettünk kirándulást. Az egykori Pannontenger nyomát őrző, megkövesedett homokturzások nemcsak egy településre koncentrálódnak, sőt amikor a Káli-medence jó részét kitöltötték. Azonban a sokszor a természetit is felülmúló civilizációs pusztító erők, a kővek szinte iparszerű hasznosítása – átvitt értelemben – kisebb „árlóvizekké” sekélyesítette az egységes és összefüggő tengert. Maradékában a szentbékállai mellett a második legkiterjedtebb a kővágóörsi. Ezek mellett Salföld és Mindszentkállya határa őrzi egy-egy kisebb „kőtavat”.

Kővágóörs elnevezése is beszédes: a kiváló tulajdonságai miatt malomként hasznosítható nyersanyag megmunkálása őrződött meg a település nevében. Ahogy a környező Köveskáléban is.

A betonkeménységű kővek létrejöttének alapját a Pannon-tenger partján lerakódott, nagy tisztaságú homok adta. Ezt utóbb a feltörő hőforrások kovás oldattal járták át, képszerű szakkifejezéssel: cementálták. A tengervíz visszahúzódásával a felszínre kerülő kőzetnek a puhább ré

A SZERZŐ FELVÉTELE

szei a szél, az eső, a hőingadozások, a felszínformáló erők hatására lepusztultak, csak legkeményebb részei maradtak időtállóak. Történetük tehát földtörténeti korokon átfutó: a miocénben vette kezdetét, a pliocénban alakult ki ma is látható formavilága, pusztulása a jelen holocénban is tart.

Azaz teljes életciklusuk tízmillió évn yi. Számunkra, a 21. század embe reire számára mindebből geológiai érdekességük és vizuális szépségük maradt, kiváló kirándulóhellyé varázsolva a Kővágóörs határában fekvő kőtengert.

■ REZSABEK NÁNDOR

► **Kilencven éve halt meg Csengey Gusztáv (1842–1925) evangélikus lelkész, költő, tanár. Oktatott – többek között – a miskolci evangélikus jogakadémián is. 1940-ben a miskolci evangélikus temetőben levő sírjánál a jogakadémiai Luther Szövetség képviselőjében megemlékezést tartottunk; az ott elmondott beszédemet adom újra közre – kor-dokumentumként.**

Az embernek van egy nagy barátja: a feledés. Jótevő anygalként jár vele, háborgó lelkét lecsendesíti, égő indulatait eloltogatja, vérző sebeit bekötözi. Ott ül ez az áldott angyal a temetői síroknál, és az elhunytak után kesergő lelkeket szelíden ölébe veszi, és

álmot ad szemükre, hogy a valóság ne legyen olyan fájó.

De különbség van a feledés és az elfeledés között. Az előbbi jótékony angyal, az utóbbi gonosz sátán, amely homállyal fedi be a márványkövekre vésett arany betűket, és a dicsőség sugárait eloltja a nagy nevek körül. Csak az hal meg, akit elfelednek.

Csengey Gusztávot sohasem felejtettük el, szelleme közöttünk él mindmáig. Az ősi eperjesi kollégium tanári gárdájának tudós teológusa, az országos hírv, babérkoszorús költő hozzánk tartozik, amíg csak élünk.

Azok a szárnyak, amelyek pályája során vezették, tiszták, hófehérek, erősek, fáradhatatlanok voltak. Mindig előbbre és magasabbra vitték. Lel-

kének egyik szárnya a hivatásszeretet, a másik a kötelességteljesítés. Feladatait gyönyörűségeket és könnyűnek tartotta, mert nem megunt robotként hordozta, hanem a hivatáshűség és -szeretet szent érzésével.

Küldetése lélek volt, akit már testi életében az örökkévalóság glóriája sugárzott körül.

Lelkésznemzedékeket nevelt fel, felvértezve magyar lelkiélettel. Teremtő lángelméjé mint tudós Izrael történetében ragyogtatta. Mint költő a legigazibb érzéseket megszólaltató lírikus, akihez csak *Arany* és *Petőfi* fogható. Sorsa éppoly szomorú volt, mint az övék. Amikor félszázadnál tovább tartó munka után zavartalan pihenésre, nyugalomra lett volna

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

Mit is érdemes átgondolni?

Barthel-Rúzsza Zsolt Újkori népvándorlás című írását a Szentháromság ünnepe utáni 4. vasárnap vezércikként hozta az *Evangelikus Élet*. A vezércikk az újságírás megmondó műfaja. Az a dolga, hogy a médium legszembetűnőbb helyén egy aktuális kérdéssel kapcsolatban megmondja, hogyan is gondolkodjunk. Aznap a bevándorlás kérdésében tett orientációs kísérletet a szerző.

A kényelmét és biztonságát féltő nyugati világ önvédelmi reflexeire apelláló aktuális politikai kommunikáció és a mátei üzenet („...*jövevény voltam, és befogadtatok...*” – Mt 25,35) távol állása a hívő ember számára komoly dilemma. Nekem mindenképpen, de talán mások számára is.

A szerző statisztikákat sorol, a helyzet súlyosságát számokkal igyekszik szemléltetni, és gyors intézkedéseket sürgetve ostromozza az uniós intézményrendszert. A nemzetközi jó példák (kerítések és videokampányok) sorát említi Mexikótól Ausztráliáig, de valahogy nem tud a bizonytalankodásaimon átbillenteni.

Az utolsó bekezdésben aztán elindul egy lelkiismeretemen kedves mondat: „Keresztényként mindent meg kell tennünk az üldöztetést szenvedőkért, segítenünk kell a nélkülözöket...”, de rögtön utána jön a hideg zuhany: „hogy szülőföldjünkön találják meg a boldogulás lehetőségét”. A heteken, hónapokon át gyerekekkel ezer kilométereket bujkálók számára itt és most tényleg ez a segítség? Az életüket féltőknek ez idegesítő lözsong, és nekünk sem több lelkiismereti placebo.

Nem lettem elszánt ellensége a „fogadjunk be mindenkit” elvnek attól sem, hogy a szerző az emberkereskedők (csempészek) zsebébe vándorló dollármilliárdokat emlegette, s a cikk végére (számomra) kiderült, hogy Mt 25,31–46 feltételes értelmezése sajnos nem működik.

Az utolsó mondatban a műfaj is elveszíti a lényegét, és eligazítás helyett a szerzői bizonytalanságot is példázó felhívás dobja vissza a labdát az olvasó térfelére: „Érdemes átgondolni, milyen megoldást válasszunk”.

Mit is érdemes átgondolni? Szerintem azt, hogy a lelkiismeretünk határa sajnos nem Európa és Afrika, Szerbia és Magyarország, hanem az élet és a szenvedés közt húzódik. Aztán azt is, hogy a gulyáskommunizmus langymeleg közege sem törte meg nálunk a menekülési elszántságot. Azt, hogy a mesterséges fizikai és indulati akadályok még több szenvedést és tragédiát hozhatnak, hogy a menekültek minden falon át fognak mászni, minden határon át fognak kelni, mivel nincs más lehetőségük az életben maradásra.

A menekültek érkezését a kerítések, elsüllyedt hajók és vízbe fulladt emberek eddig sem állították meg, és az emberkereskedelmet sem lehetett ilyen módszerekkel megszüntetni. Azt is át kell gondolnunk, hogy akik eljutottak hozzánk, tölünk új életet és esélyt szeretnének kapni.

A megoldást inkább a nemzetközi jog megváltoztatása hozhatja el. Humanitárius folyosókat kellene létrehozni, amelyek biztosítják, hogy a legsúlyosabb helyekről legálisan juthassanak el a világ szerencsésebb részére a menekültek. A szerző kérésére – ha tényleg komolyan vesszük a kérdést – én ezt a megoldást választanám. Ha máshogy gondoljuk, akkor a keresztény Európának végképp nincs jövője.

PÉTERFFY GÁBOR (*Budakeszi*)

Csikvádi számvetés

Örömmel és Isten iránti kimondhatatlan hálával olvastuk az *Evangelikus Élet* múlt heti számának híradását a csikvádi lelkésziktatásról (3. o.). Feleségemmel (*Németh Márta, Németh Géza* legkisebb leánya) együtt személyesen is jól ismerjük a helyi gyülekezet belső viszonyait, többek között vágyukat a helyben lakó, velük élő lelkész után. Vallásuk megtartásának igyekezete, hűségük egyházuk iránt mindig tiszteletre méltó volt – Isten újra megáldotta őket nekik mindenben tessző, alkalmas lelki vezetővel. Isten áldja meg a beiktatott lelkészt és a gyülekezetet közös, Krisztust kereső-követő útjukon! SDG!

Némi kellemetlen mellékízt mindössze a cikk címe jelent számunkra, valószínűleg csupán felületességből származó pontatlansága miatt. Apósom ugyanis 1940-től 1978 végéig, közel harminckilenc esztendei helyben lakó és helyben végzett lelkészi szolgálat után vonult nyugdíjba, és akkor költözött át feleségével együtt a csikvádi parókiától néhány házzal odébb levő saját kis otthonába (szűkös anyagi körülményeik között is lehetővé akarták tenni a helyben lakó új lelkész számára a szolgálati lakást). Haláláig továbbra is kedves gyülekezetében élt, szolgált, ahogyan csak Isten kegyelméből tehetette.

A cikk tartalma korrekt, örömszerző – a cím méltatlanul torz. Kár érte.

Feleségemmel együtt tisztelettel köszöntjük Önöket, munkájukra-hívásukra Isten áldását kívánjuk: SÜMEGI PÉTER és felesége, NÉMETH MÁRTA (*e-mail*)

A cikk címét – a napi- és hetilapoknál szokásos gyakorlatot követve – szerkesztőségünk adta, mégpedig a szerző által küldött szöveg alapján. „Utoljára hetvenöt éve iktattak helyben lakó pásztorot Csikvándon” – olvasható az újság hasábjain megjelent tudósításban is, és ez az információ megfelel a valóságnak.

A szerk.

Csengey Gusztáv emlékezete

szüksége, akkor szakadt rá a legnagyobb megpróbáltatás: el kellett hagynia eperjesi otthonát, vándorbot kellett a kezébe vennie.

Itt, Miskolcon telepedett le, de sajnos a város megközelítőleg sem adhatta meg mindazt, amit elveszített. Szerény körülmények között, nélkülözve élte le élete utolsó napjait.

Utolsó percéig dolgozott. A munka volt élettője, elgyötört lelkének vigasztalója. Utolsó napjaiban is szebbnél szebb költeményeivel vont a nemzedékek szívét magnetikus búvkörébe, és hangolta őket tiszta érzésekre.

És mindennek látszólag vége szakadt 1925. július 13-án, amióta a nagy költő a gesztenyelombos temetőben pihen. Elment. De nem lehet,

hogy annak, aki egy egész életen át ihletet sugárzott, az élete egész tartalma a halálban elenyésszen. Csengeynek csak porsátora pihen itt, a lelke, az a prófétáló kuruc lélek tovább él, és jelt ad nemzedékeknek. Int, hogy térjete meg, hogy elközelegjen a ti feltámadástok mielőbb.

A miskolci jogászifjúság talán utoljára zárandokolt el kegyelettel síroddhoz, mert nem tudhatjuk, milyen jövő vár ránk. Virrasszon felette a feltámadást váró nemzett hűségese szerelme, melynek üdvéért mindenét feláldozta: odaadta jóságos, szerető szívét.

Áldott professzorunk! A jók, az igazak, a nemesek szívében, halás tanítványaid hű emlékezetében örökké élni fogsz. *A fogoly lengyel* költőjét sohasem feledhetjük.

■ DR. BOLERATZKY LÓRÁND

HÍREK, HIRDETÉSEK

Teológiai továbbképzés pedagógusoknak

Az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE) 2015 szeptemberétől ismét pedagógus-továbbképzés indul. A képzés célja azoknak a teológiai alapismereteknek az elsajátítása, amelyekre egyházi intézményekben dolgozó, felsőfokú teológiai végzettséggel nem rendelkező pedagógusoknak szükségük lehet.

A továbbképzés összóraszama 120 óra. A képzés négy féléven át tart, havonta egy szombati napon.

Helyszín: EHE, oktatási épület (1141 Budapest, Rózsavölgyi köz 3.).

A képzés díja: 60 000 Ft/félév. A képzést a Magyarországi Evangélikus Egyház támogatja.

Jelentkezési határidő: 2015. augusztus 31.

Jelentkezési lap letölthető az egyetem honlapjának (*teol.lutheran.hu*) ETN menüpontjáról (Oktatás/Irattár/Pedagógus-továbbképzés).

További információ *Sági Andreától* kérhető (tel.: 1/469-1050, e-mail: andrea.sagi@lutheran.hu).

Állaspályázat

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium matematika–fizika szakos tanári állást hirdet. Fényképes önéletrajzzal várjuk a jelentkezéseket a titkarsag@fasori.hu-email címre. Telefonos elérhetőség: 1/322-4406.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranykoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

Kollégiumi felvétel

A Budapesti Tirannosz Ház felekezetiközi fiúkollégium felvételt hirdet. Szeretettel várjuk olyan fiúk jelentkezését, akik szeptembertől valamelyik budapesti főiskolán/egyetemen folytatják tanulmányaikat. Jelentkezési határidő: július 27. Jelentkezés a *www.tirannosz haz.hu* honlapon keresztül. További információk: *dr. Gajdátsy Péter* (+36-70/382-7605).

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 12-étől július 19-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.25 / Duna Tv <i>Református iszákosmentő misszió, 2015</i> 6.45 / Duna Tv <i>Kérdések a Bibliában</i> 9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i> 9.30 / ZDF (német) <i>Evangélikus istentisztelet Karlsruhéból</i> 9.40 / Duna Tv <i>Evangélikus ifjúsági műsor</i> 10.04 / Kossuth rádió <i>Evangélikus istentisztelet közvetítése Sárszentlőrincről</i> 19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet (credoradio.hu)</i> 19.35 / Bartók rádió <i>A BBC szimfonikus zenekarának hangversenye</i>	9.30 / Bartók rádió <i>Arckép – Dinnyés Dániel zeneszerző, karmester</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Erős vár a mi Istenünk!</i> <i>Az evangélikus egyház félévrája</i> 15.35 / Duna World <i>Isten kezében</i> 20.00 /Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> <i>Műsorvezető Deák László evangélikus lelkész</i> 22.30 / Duna World <i>A vád (magyar játékfilm, 1996) (84’)</i> 22.40 / Pax Tv <i>Menj le a fazekas házába!</i> <i>Evangélizáció a pesterzsébeti evangélikus gyülekezetben</i> 23.00 / Bartók rádió <i>Ars nova – A 20–21. század zenéje</i>	9.30 Bartók rádió <i>100 éve született Mario del Monaco énekművész</i> 10.55 / M3 <i>Szabófalvától San Franciscóig</i> 12.05 / Bartók rádió <i>Yehudi Menuhin (hegedű) és Hephzibah Menuhin (zongora) hangversenye</i> 14.00 / M2 <i>Gulliver utazásai (angol családi film, 1977)</i> 17.30 / Duna World <i>Herman Ottó, az utolsó magyar polihisztor (dokumentumfilm)</i> 19.35 / Bartók rádió <i>Verdi: Aida</i> 21.20 / Pax Tv <i>Stuttgart, Kirchentag, 2015 (dokumentumfilm)</i> 23.15 / Duna Tv <i>Örökség (dokumentumfilm)</i>	10.05 / Kontakt Rádió (Budapest-Terézváros) <i>Lélekhangoló</i> <i>Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (kontaktradio.hu)</i> 10.50 / M3 <i>Alkotóház</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bíztunk eleitől fogva...”</i> <i>A református egyház félévrája</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – itthonról</i> 16.50 / Duna World <i>Isonzótól Rodostóig</i> <i>Emlékeink Horvátországban</i> 19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Lélekhangoló</i> <i>Az Evangélikus Rádiómisszió műsora</i> 20.30 / Duna Tv <i>Szabadság tér ’89</i>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.08 / Kossuth rádió <i>Igéző</i> 9.30 / Hír Tv <i>BBC Our World</i> 12.30 / Duna World <i>Alpok–Duna–Adria</i> 14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> <i>Gál Sándor felvidéki költő, író</i> 16.30 / M3 <i>Ismeretlen ismerősök</i> <i>Bodrogi Gyula</i> 17.00 Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Nyitott ajtók</i> <i>Evangélikus magazin</i> 20.41 / Bartók rádió <i>A Berlini Régi Zene Akadémiájának Bach-hangversenye</i> 20.50 / Duna World <i>Ybl 200 – Unger-ház</i> 23.30 / Duna Tv <i>Rejtélyes 20. század</i>	5.11 / Kossuth rádió <i>Hajnal – Táj</i> 9.30 / Bartók rádió <i>A zenén túl</i> 10.40 / Duna World <i>Unió 28</i> 11.32 / Kossuth rádió <i>Vendég a háznál</i> <i>Gyerekekről felnőtteknek</i> 13.30 / Kossuth rádió <i>Örüljetek az Úrban mindenkor!</i> <i>A metodista egyház félévrája</i> 14.00 / M3 <i>Egy este Tolnay Klárral</i> 17.05 / Duna World <i>MMA – portrészorozat, 8/2.</i> 18.25 / Pax Tv <i>Nagy Gyula-emlékműsor</i> 22.00 / Bartók rádió <i>Celluloidák – A legjobb filmzenék</i> 22.05 / Duna World <i>Ridikül (női talkshow)</i>	9.30 / Kossuth rádió <i>Szellem a fazékból</i> 10.30 / Bartók rádió <i>Útlevel nélkül</i> <i>Az igazi crossover</i> 11.00 / Duna Tv <i>Építészkorzó</i> 14.15 / Duna Tv <i>Fogjunk tolvajt! (amerikai film, 1955)</i> 14.32 / Kossuth rádió <i>A tudomány hangjai</i> 19.30 / Duna Tv <i>A három testőr Afrikában (magyar vígjáték, 2000)</i> 21.04 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i> <i>Bodor Ádám: Daniel Vangyeluk érkezése</i> 21.05 / Duna Tv <i>Amadeus (amerikai film, 1984)</i> 22.11 / Bartók rádió <i>All That Jazz</i>	6.00 / Kossuth rádió <i>Vasárnapi újság</i> 9.00 / Pax Tv <i>Evangélikus istentisztelet a budavári templomból</i> 9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> 9.30 / ZDF <i>Evangélikus istentisztelet Schmitten-Brombachból</i> 11.05 / Duna Tv <i>Evangélikus riportok</i> <i>Győzelem mégis – találkozás Szekeres Pállal</i> 14.30 / Bartók rádió <i>Népzene – itthonról</i> 19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) <i>Evangélikus istentisztelet</i> 21.05 / M3 <i>Mestersége színész</i> <i>Gobbi Hilda</i> 22.00 / Bartók rádió <i>EBU Jazz</i>

Vasárnap (július 12.)

Megkérdezték [Keresztelő Jánostól] a katonák is: Mi pedig mit tegyünk? Nekik ezt felelte: Senkit ne bántalmazzatok, senkit meg ne zsaroljatok. Lk 3,14 (Ézs 2,2.4b; Mt 28,16–20; Róm 6,3–8/9–11; Zsolt 119,1–8) Konkrét felszólítás arra nézve, hogy miként cselekedjünk. Egyértelmű, szinte magyarázat-ra sem szorul. Ne bánts, ne rágalmazz, ne félemlíts meg másokat, ne zaklass, ne patvarkodj, ne pereskedj! Nemcsak a katonáknak címzett felszólítás ez, hanem nekünk is, akik a hétköznapijaink során akaratlanul is tudunk bántani. Észre sem vesszük, s csupán „jó szándékból” zaklatunk. Ezért nagy szükségünk van gyónó imádságunk mondataira: „Vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem.” Bocsásson meg nekünk az Úr!

Hétfő (július 13.)

A vámszedő pedig távol állva, még szemét sem akarta az égre emelni, hanem a mellét verve így szólt: Istenem, légy irgalmas nekem, bűnösnek! Lk 18,13 (Jó-el 2,13a; 2Móz 14,15–22; Mt 5, 33–37) Vannak az ember életében olyan mélységek, amikor úgy érzi, ráomlott életének minden bűne és szennye. Amikor rájön, hogy nincs más út és lehetőség, mint elrontott életének összes terhével Istenhez fordulni. Mindent egy lapra kell feltennie, különben elemész-tódik, megsemmisül, vagy ahogyan *Reményik* fogalmaz *Gyógyíts meg!* című versében: elszárad. Bátorságra van szükségünk, hogy őszintén szembenéz-zünk önmagunkkal, bátorságra, hogy Istenhez forduljunk, és tőle elfogadjuk az újat, semmit nem kételkedve. Új életet akarsz kezdeni? Hát rajta!

Kedd (július 14.)

Menj, az Úr legyen veled! 1Sám 17,37b (Fil 4,7; ApCsel 2,32–40; Mt 5,38–48) Saul király biztatja így az ifjú Dávidot Góliáttal való küzdelme előtt. Lelki-gondozói tapasztalat, hogy mennyire szükségünk van a bátorító, buzdító sza-vakra. Életünk harcaiban, a jó és rossz küzdelmeiben, amelyeket megélünk önmagunkban és környezetünkben, sokszor milyen óriási erőt jelent egy bátorítás: Menj! Tedd meg! Az Úr veled van! Góliát-méretű ellenfeleink, mint a félelem, a kétségbeesés, a kilátástalanság, a reménytelenség útvesztőiben, amikor csak egy helyben toporgunk, hangzik a bátorítás: Indulj, menj, ne té-tovább, hiszen az Úr veled van!

Szerda (július 15.)

Ne bízzatok az előkelőkben, egy emberben sem, mert nem tud megtartani. Zsolt 146,3 (Mt 15,14; ApCsel 16,23–34; Mt 6,1–4) Mennyi mindent várunk az em-bertől: szeressen, figyeljen rám, beszéljen hozzám, ajándékozzon meg, gon-doskodjon rólam, oszlassa el félelmeimet, adjon tanácsot. A legtöbb család-ban élő ember mégis rettenetesen magányos. Csak a legmélyebb hitű em-ber képes valóban megélni és megérezni azt a csodát, amelyet az Úr meg-tartó jelenléte biztosít számunkra: nem vagyok egyedül. Szeretve vagyok, mert Isten szeret! Teljes az életem, még ha fizikailag egyedül vagyok is, mert az Úr betölti az életemet. Halálunk pillanatában is csak rá számíthatunk.

Csütörtök (július 16.)

Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Mily meg-foghatalanok az ő ítéletei, és mily kikutathatatlanok az ő útjai! Róm 11,33 (Ézs 55,9; Mt 18,1–6; Mt 6,5–15) Mélységes alázat kell ahhoz, hogy a fenti ige tartalmát felismerjük és elfogadjuk. Isten nem zárhatjuk be a logikus gon-dolkodás kockafalai közé. Nem tudjuk követni, hogy mit miért tesz úgy, ahogy teszi. Isten sokkal hatalmasabban cselekszik, mint azt véges elménkkel fel-foghatnánk. *Mark Twain* barátja panaszkodott egyszer a világhírű írónak: „A Bibliában olyan sok érthetetlen részre bukkanok.” Mire az író így vála-szolt: „Tudod, engem az érthetetlen bibliai helyek nem idegesítenek. Sok-kal több gondom van azzal, amit megérték...”

Péntek (július 17.)

Azt az embert, aki féli az Urat, oktatja ő, hogy melyik utat válassza. Zsolt 25,12 (Ef 5,1–2a; Jn 19,31–37; Mt 6,16–18) Jelek márpedig vannak! A Biblia szá-mos jelről tanúskodik, mellyel Isten az ő népet, a bölcseket és prófétákat, a bírákat és királyokat, Máriát és Józsefet segítette és vezette. A legizgalma-sabb kérdés mégiscsak az, hogy igényem van-e arra, hogy Isten vezetése sze-rint éljek. Akarom-e döntéseimből kikérni az ő tanácsát? Fontos-e nekem az, hogy az ő útjain járjak? Mert ha igen, ha félem, vagyis szeretem őt, ak-kor ő tanácsol és oktat. Nem fukarkodik a jelekkel és útmutatásokkal. Út-jelző táblák nélkül káosz lenne az utakon. Életünk legtöbb „balesetét”, zűrös ügyeit elkerülhetnénk, ha figyelnénk Isten szavára!

Szombat (július 18.)

Nátánaél megkérdezte [Jézustól]: Honnan ismeresz engem? Jn 1,48a (Zsolt 139,16; Jel 3,1–6; Mt 6,19–23) „Már sokat hallottam Önről.” Milyen megtisztelő, ha számunkra ismeretlen emberek tudnak rólunk, ismerik tetteinket, felté-ve, ha mindez egy kellemes beszélgetés pozitív megnyilatkozása. Jézus, te is-mersz engem? – kérdezi Nátánaél. Hát persze! Téged is, engem is, mindannyi-unkat! Nem megtisztelő? Jézus tud rólam! Tud az érzéseimről, a gondjaimról, az örömeimről, az aggodalmaimról, a vágyaimról és a kérdéseimről. Ismeri, hogy mire vagyok képes, és mire nem. Tudja, hogy milyen rejtett tartaléka-im vannak, és azt is tudja, hogy hol és mikor hazudok saját magamnak is. Mi-lyen ember vagyok? A leghitelesebb választ Jézustól kaphatjuk meg.

■ KÖRÖSI KRISZTINA

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • EvÉlet on-line: www.evangelikusélet.hu. • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 20/824-5519.
Főszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu). Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: FEDOR SÁRA (sara.fedor@lutheran.hu). Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu). Munkatárs: WALKÓ ÁDÁM (adam.walko@lutheran.hu). Rovatvezetők: DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KENDEH K. PÉTER – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNE MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu), TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). Szerkesztőbizottság: ADÁMI MÁRIA, BALICZA MÁTE, B. WALKÓ GYÖRGY, DR. FABINY TAMÁS, KENDEH K. PÉTER, KISS MIKLÓS, KISS TAMÁS, DR. OROSZ GÁBOR VIKTOR, PRÖHLE GERGELY, RADOSNÉ LENGYEL ANNA, T. PINTÉR KÁROLY.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 20/824-5518, 1/411-0385.
Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN. Árúsítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba zánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

